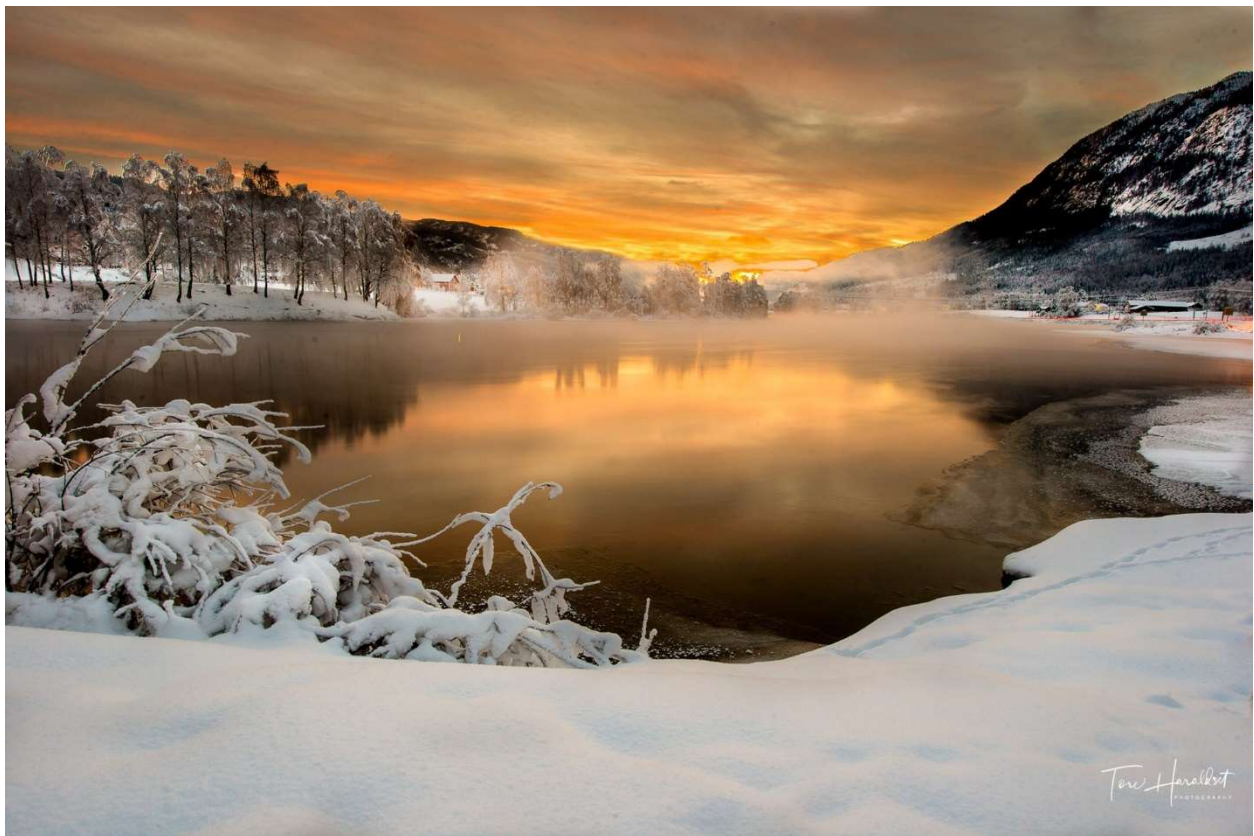

ØKONOMIPLAN FOR 2023 — 2026

NESBYEN KOMMUNE

Rådmannens budsjettgrunnlag

Formannskapet	03.11.2022
Formannskapet	22.11.2022
Kommunestyret	08.12.2022

INNHALDSFORTEGNELSE

1. Innstilling til formannskapet	4
2. Innledning	6
Kvalitet	6
Statsbudsjettet	6
Ressurskrevende tjenester.....	6
Disposisjonsfond.....	7
Lånegjeld	7
Kraftinntekter	7
Saldering.....	7
Sykefravær	8
Rekrutteringstiltak i helse- og omsorgssektoren.....	8
3. Rammebetingelser	9
3.1 Statsbudsjettet.....	9
Frie inntekter	9
Deflator	9
Konsesjonskraft	10
Ressurskrevende tjenester.....	11
Tilleggskompensasjon	11
Anbefalinger fra Statsforvalteren.....	11
3.2 Frie inntekter	12
Innbyggertilskudd.....	12
Utgiftsutjevning	13
Tilskudd med særskilt fordeling	14
Distriktstilskudd Sør-Norge.....	14
Skjønnstilskudd	15
Inntektsgarantiordningen	15
Skatt på inntekt og formue/inntektutjevning	16
3.3 Fond	17
Bundne driftsfond	17
Disposisjonsfond.....	17
Ubundne investeringsfond	18
Bundne investeringsfond	18
3.4 Langsiktig gjeld	18
3.5 Netto resultatgrad.....	21
3.6 Pensjon / premieavvik.....	21
Premieavvik	22
3.7 Eiendomsskatt	22
3.8 Utvikling i netto kjøp/salg kraftrettigheter.....	23

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2023-2026

3.9 KOSTRA	23
3.10 Finansielle måltall.....	23
Netto resultatgrad	24
Gjeldsgrad	24
Størrelse på disposisjonsfondet.....	24
3.11 Målene og premissene.....	25
Nye mål 2023	25
4. TJENESTEOMRÅDER	26
4.1 Stab og administrasjon.....	26
Beskrivelse av dagens virksomhet	26
Utfordringer og strategi.....	26
4.2 Oppvekst og Kultur	27
Beskrivelse av dagens virksomhet	27
Utfordringer og strategi.....	27
4.3 Helse og omsorg	30
Beskrivelse av dagens virksomhet	30
Utfordringer og forslag til tiltak.....	31
4.4 Teknisk enhet.....	32
Beskrivelse av dagens virksomhet	32
Omorganisering og bemanning:	32
Økonomi:	32
Framtidsutsikter/fokusområder:	32
5. OBLIGATORISKE HOVEDOVERSIKTER.....	34
Bevilgningsoversikt – drift A.....	34
Bevilgningsoversikt – drift B	35
Økonomisk oversikt etter art – drift.....	36
Bevilgningsoversikt – investering A	38
Bevilgningsoversikt - investering B (per prosjekt)	39
Investeringer i aksjer og andeler	41
Vedlegg.....	42
Ønskede tiltak fra sektorene.....	42
Stab og administrasjon	42
Teknisk enhet	42
Oppvekst og kultur	42
KOSTRA- og effektivitetsanalyse 2021	44

1. INNSTILLING TIL FORMANNSKAPET

1. Driftsbudsjettet vedtas i henhold til Bevilgningsoversikt drift A og B og Økonomisk oversikt etter art - drift.
2. Kontrollutvalget blir tildelt en budsjetttramme på kr 1 128 500,- for 2023. Budsjetttrammen skal dekke kontrollutvalgets oppgaver etter kommunelovens § 23-2 og Forskrift om kontrollutvalg og revisjon.
3. Tilskuddet til Nes Sogn for 2023 er kr 2 720 051.
4. Tilskuddet til Nesbyen Turist- og Næringsservice AS er kr 600 000, samt 40% matchingmidler for driftsåret 2023 (begrenset opp til kr 300.000).
5. Tilskuddet til Nesbyen Frivilligsentral for driftsåret 2023 er i samsvar med forskrift for tilskuddet til frivilligsentraler garanterer lokal finansiering tilsvarende minst 40 pst. av frivilligsentralens totale driftsinntekter (beløpet begrenset opp til kr 310.000).
6. Investeringsbudsjettet vedtas i henhold til Bevilgningsoversikt investering A og B.
7. Budsjettet er bindende og kan bare endres av kommunestyret selv, eller i samsvar med reglement for delegering av økonomiske og administrative fullmakter vedtatt av Kommunestyret.
8. Kommunestyret godkjenner en låneramme for 2023 på 201 600 000 for å finansiere nye netto bevilgninger til investeringer.
9. Inntektsskatt og formuesskatt til kommunen skrives ut etter de maksimalsatser som Stortinget fastsetter.
10. Eiendomsskatt utskrives med hjemmel i Lov om eiendomsskatt til kommunane av 1975-06-06-29 (eiendomsskatteoven – esktl.).
11. For skatteåret 2023 skal det skrives ut eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen (esktl. § 3 a).
12. Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget fra tidligere «verk og bruk», redusert med fem syvendedeler i 2023 (overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4, første ledd første pkt.).
13. Bruk av skattesatser:
 - a) Alminnelig skattesats: 7 promille (esktl. § 11 første ledd).
 - b) Skattesats på boliger og fritidseiendommer: 3,5 promille (esktl. § 12 a).
 - c) Skattesats på særskilte skattegrunnlag: 7 promille (overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4, første ledd siste pkt)
14. For utskriving av skatt på boliger benyttes Skatteetatens formuesgrunnlag der de eksisterer (esktl. § 8 C-1). (Øvrige eiendommer ble taksert av kommunens nemnd som følge av ny alminnelig taksering (esktl. § 8 A-3 (2)), med virkning fra skatteåret 2020.)
15. Boliger og fritidseiendommer gis et bunnfradrag på kr 200 000 per boenhet (esktl. § 11).
16. Fritak etter esktl. § 7 gis for:
 - a) eiendom eid av stiftelser og institusjoner med allmenntilgitt formål, som er ført opp på eiendomsskattekontorets liste med forslag til fritak (esktl. § 7 a)
 - b) eiendom av historisk verdi, som ført opp på eiendomsskattekontorets liste med forslag til fritak (esktl. § 7 b)
 - c) nye boliger fritas for 10 år etter ferdigstilling (esktl. § 7 c)
17. Skatten skrives ut i fire terminer (esktl. § 25). Første termin har forfall 20. mars, andre termin har forfall 20. mai, tredje termin har forfall 20. september, fjerde termin har forfall 20. november.
18. Takstvedtektene for eiendomsskatt i Nesbyen kommune vedtatt i kommunestyret i sak 80/13 videreføres.
19. Gebyrer, avgifter og brukerbetalingar:

Alle gebyrer, avgifter og brukerbetalinger fastsettes ut fra de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Endringer i gebyr og brukerbetaling som følge av prisvekst reguleres i hovedsak i henhold til kommunal deflator. Nye gebyrer, avgifter og brukerbetaling gjøres gjeldende fra 1. januar 2023 dersom ikke annet er fastsatt.

20. Langsiktige finansielle måltall vedtas slik de er omtalt i kapittel 3.10 i årsbudsjett og økonomiplan dokumentet:

- a) Netto resultatgrad på 1,75% av driftsinntektene
- b) Gjeldsgrad på 75% av driftsinntektene
- c) Størrelse på disposisjonsfondet på 7% av driftsinntektene

2. INNLEDNING

Mange kommuner opplever høstens budsjettprosess som mer krevende enn på veldig lenge. Det er mange årsaker til det, her er noen sentrale punkter:

- Ettervirkninger av Korona epidemien
- Krigen i Europa
- Energikrisen, og dens konsekvenser for innbyggere og næringslivet (høye strømpriser)
- Stigende rentenivå
- Utfordringer med å rekruttere arbeidskraft, spesielt i distriktene.
- *Eldrebølgen*. Helse og omsorg får stadig større del av det totale budsjettet som et resultat av den demografiske utviklingen

KVALITET

Agenda Kaupang har i sin kommuneindeks - Norges best styrte kommuner 2022 - vurdert norske kommuner i forhold til laveste kostnader, beste kvalitet, mest effektiv og beste finanser. De best styrte kommunene er det som skårer høyest på de fire kategoriene samlet.

Nesbyen kommune når ikke opp blant de beste når alle kategorier teller med. Men det er bare en kommune som er bedre enn oss når det gjelder kvalitet. Dette viser tabellen under:

	Barnehage	Grunnskole	Barnevern	Kultur	PLO	Helse	Sosial	Brann	Plan	Samferdsel	Bolig	VAR	Administrasjon	Alle tjenester
4222 Bykle	2,11	0,25	0,26	3,02	-0,33	0,02	Missing	-0,54	0,18	0,76	Missing	0,79	1,33	0,51
3040 Nesbyen	0,14	0,67	-0,22	0,19	0,97	0,39	Missing	-0,83	0,56	0,15	-0,12	-0,09	0,43	0,49
5046 Høylandet	0,32	0,59	-0,37	1,50	0,76	0,51	-0,24	0,76	-0,00	-1,58	0,37	-0,39	0,33	0,45
1811 Bindal	-0,29	0,14	0,22	-0,92	1,41	-0,59	0,50	2,08	0,34	-1,33	-0,86	-0,28	0,46	0,40
3425 Engerdal	0,84	0,38	-2,16	0,80	0,88	0,58	-0,85	-1,13	0,01	-0,44	-1,01	-0,08	0,30	0,38
3431 Dovre	1,36	0,62	0,02	0,11	0,22	0,58	-0,37	0,76	0,13	-0,69	-0,54	-0,53	0,30	0,38
4219 Evje og Hornnes	0,75	0,42	-0,14	0,10	0,28	0,38	-0,59	0,55	0,51	-0,06	0,73	0,57	0,55	0,37
3434 Lom	0,54	0,68	0,30	0,35	0,55	0,30	-0,34	0,70	0,23	-0,31	-1,11	-0,15	-0,48	0,34
4643 Årdal	0,26	0,84	-0,03	0,73	-0,08	-1,09	0,68	0,61	0,44	0,58	-0,96	0,32	1,62	0,34
0301 Oslo	-0,16	0,50	0,37	-0,08	0,32	-0,14	0,67	-0,88	-0,61	1,02	1,44	0,53	1,09	0,34
4220 Bygland	1,97	-0,07	-0,53	0,21	0,30	0,44	0,42	0,39	-0,13	0,08	-0,51	-0,25	-0,20	0,33
1151 Utsira	1,05	Missing	Missing	2,30	-0,44	1,17	Missing	0,50	Missing	-0,14	Missing	1,30	1,23	0,33
3003 Sarpsborg	0,55	0,23	0,00	-0,64	0,36	0,04	0,41	0,58	-0,54	0,84	2,05	0,31	0,40	0,32
4224 Åseral	1,67	0,01	-0,20	1,32	-0,09	0,21	0,67	-2,06	0,13	0,50	Missing	-0,39	1,18	0,32
4650 Gloppen	0,90	-0,06	0,64	1,05	0,42	0,14	-1,03	Missing	0,67	-0,12	-0,49	-0,21	0,88	0,32
3812 Siljan	0,41	1,00	0,35	-0,83	0,12	-0,15	Missing	1,07	0,22	1,16	-0,71	0,55	-0,06	0,32
4227 Kvinesdal	0,00	0,10	0,10	-0,32	0,87	0,64	0,31	-0,59	0,47	-0,85	0,52	0,33	-0,33	0,30
4228 Sirdal	0,29	1,06	0,70	0,08	-0,14	-0,59	1,48	-0,82	0,22	0,76	-1,19	-0,18	0,73	0,29
4644 Luster	-0,05	0,71	0,22	0,77	0,26	0,05	0,27	-0,21	0,26	-0,44	-0,40	-0,12	0,54	0,29
1127 Randaberg	-0,02	0,55	0,33	-0,25	0,42	-0,13	-0,10	-0,32	-0,14	2,14	-0,07	0,42	0,10	0,28

Som vi ser av tabellen ovenfor er det bare en veldig rik kommune på Sørlandet (Bykle), som i Agenda Kaupang sin rapport vurderes å ha bedre kvalitet på tjenestene enn Nesbyen kommune.

STATSBUDSJETTET

Nesbyen kommune er nok en gang en gang en av taperne når det gjelder hva som er forventet av frie inntekter i 2023. Det samme var tilfellet da statsbudsjettet for 2022 ble lagt fram.

Kommunene har en gjennomsnittlig vekst på 3,8%. Lønn og prisstigningen er forventet å bli på 3,7%. Nesbyen har en nominell vekst på kun 2,4%. Det er kun en kommune i Viken som har lavere vekst enn Nesbyen (Krødsherad).

RESSURSKREVENDE TJENESTER

Kommuner med veldig store utgifter til ressurskrevende tjenester får tilleggskompensasjon. Nesbyen er en kommune med store utgifter på dette området, men tilleggskompensasjonen er forbeholdt kommuner som har færre enn 3200 innbyggere, og Nesbyen kommune faller derfor utenfor ordningen.

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2023-2026

Vi bruker ca 60 mill kr på ressurskrevende tjenester, og får ca 28 mill kr i refusjon fra staten. Vi hadde fått betydelig mer i refusjon hvis Nesbyen hadde hatt færre enn 3200 innbyggere. Det er lett å se at dette er urimelig. Hvis en skal endre regelverket her, så kreves det at Nesbyen og andre berørte kommuner jobber tett opp mot de sentrale beslutningstakerne i Oslo.

DISPOSISJONSFOND

Vi klarte å etablere et disposisjonsfond på over 11 mill kr ved avslutningen av regnskapet for 2021. Store skatteinntekter mot slutten gjorde at dette var mulig. Dette er imidlertid altfor lite.

Budsjettet 2023 legges fram med ei avsetning til disposisjonsfond på kr 0.

Disposisjonsfondet bør være stort nok til å dekke hendelser som er uventet. Fondet bør også være stort nok til å dekke gjenstående amortisering av premieavvik. Ved budsjetterte driftsinntekter for 2023 på ca. 455,78 mill. kr bør disposisjonsfondet til Nesbyen kommune være på ca. 31,9 mill. kr.

LÅNEGJELD

Rentenivået er i ferd med å normaliseres seg. Vi har for 2023 lagt til grunn en gjennomsnittlig lånerente på 3,91 prosent. Til sammenlikning så var gjennomsnittlig lånerente 1,61 prosent på samme tid i fjor.

Langsiktig lånegjeld økes i økonomiplanperioden.

Det utføres store investeringer på selvkostområdet og forventende økning i langsiktig gjeld utenom pensjonsforpliktelser per 31.12.2023 sammenliknet med 31.12.2022 er på ca. 187 mill. kr. Kommune bør holde størrelse på gjeld på et forsvarlig nivå for å kunne tåle belastning av både økende rente og avdrag.

KRAFTINNTEKTER

Det er de høye kraftinntektene som har gjort det mulig å legge fram et årsbudsjett og økonomiplan som er i balanse. I Rådmannens budsjettframlegg er det ikke budsjettert med netto inntekter på det høyeste nivået. På den annen side kan enn ikke late som om inntektene ikke er der. Rådmannen mener at de budsjetterte kraftinntektene er lagt på et fornuftig nivå med bakgrunn i dagens situasjon.

SALDERING

Rådmannen legger fram et budsjettgrunnlag som er i balanse for alle 4 årene i kommende økonomiplanperiode. Hvis økonomiplanen ikke er i balanse, så blir kommunen meldt inn i ROBEK. Under er det listet opp en del punkter som har gjort det mulig å legge fram et budsjettframlegg i balanse:

- Kraftinntektene er økt med ca. 23 mill. kr i forhold til opprinnelig budsjett for 2022 (ca. 4,6 mill. kr i forhold til revidert budsjett 2022).
- Budsjetterte inntekter fra eiendomsskatt er økt med 1,5 mil kr sammenliknet med året 2022.
- Rådmannen tilrår at budsjetttrammen for oppvekst og kultur blir redusert med ett årsverk, som tilsvarer kr 612 000 fra og med 2023.
- Rådmannen tilrår at budsjetttrammen for Teknisk reduseres med to årsverk, som tilsvarer ca. 1,2 mill. kr fra og med året 2023.

Tabellen under viser innsparinger/kutt på oppvekst og kultur de siste årene, samt rådmannens forslag for de neste 4 årene, tall i tusen kr:

#	Innsparing stiltak	Område	År							Kommentar
			2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
1	2020	Barnehage	-680	-680	-680	-680	-680	-680	-680	Innarbeidet i økonomiplan 2023-2026
2		Barneskole og ungdomsskole	-620	-620	-620	-620	-620	-620	-620	

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2023-2026

3		Kultur	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	
4	2021	Barnehage		-401	-881	-881	-881	-881	-881	
5		Barneskole og ungdomsskole		-1 800	- 3 800	- 3 800	- 3 800	- 3 800	- 3 800	
6	2022	Ungdomsskole			- 1 000	- 1 800	- 1 800	- 1 800	- 1 800	
7	2023	Barneskole og ungdomsskole				-612	-612	-612	-612	Lagt inn i rådmannens budsjettforslag 2023
Total pr år:			-1 500	- 3 701	- 7 181	- 8 593	- 8 593	- 8 593	- 8 593	

Tabellen overfor viser at innsparingene på oppvekst og kultur utgjør årlig nesten 8,6 mill. kr fra og med 2023, dersom en sammenlikner med 2019 nivået. Dette forutsetter at rådmannens forslag til reduksjon i kommende økonomiplan blir vedtatt.

Budsjettrammen til Teknisk sektor foreslås redusert i rådmannens framlegg til årsbudsjett 2023, økonomiplan 2023-2026. Reduksjon i to årsverk: en stilling som vaktmester og stilling på plan.

Helse og omsorg får stadig flere brukere. Dette har naturligvis sammenheng veksten i de eldste aldersgruppene. Rådmannen har ikke lagt inn forslag om å redusere budsjettrammen til Helse og omsorg.

SYKEFRAVÆR

Kommunen har fremdeles utfordringer med høyt sykefravær. Det skal jobbes med å redusere sykefravær, ha nærledelse, tettere samarbeid med NAV for raskere avklaring som fokusområder. Fokus på arbeidskonflikt (misnøye med oppgaver/ledelse) og sykemelding.

REKRUTTERINGSTILTAK I HELSE- OG OMSORGSSEKTOREN

Det er utfordringer med rekruttering arbeidskraft til turnusarbeid i helse- og omsorgssektoren. Dette gjelder hele landet, inkludert Nesbyen kommune. Rådmann fremmer sak om rekrutteringstiltak i helse og omsorgssektoren til politisk behandling. Tiltaket har i første omgang varighet på ett år.

Utgiftene til tiltak er innarbeidet i rådmannens budsjettgrunnlag, med forutsetning av at kommunestyret godkjenner disse tiltak når den overnevnte saken behandles i kommunestyret 10. november.

3. RAMMEBETINGELSER

3.1 STATSBUDSJETTET

Torsdag 6. oktober la regjeringen Støre fram forslag til statsbudsjett for 2023. Statsforvalteren i Viken har laget et notat med de viktigste punktene som gjelder kommunesektoren. Her er et uttrekk av dette notatet:

FRIE INNTEKTER

Av veksten på 2,6 mrd. kroner får kommunene en vekst i frie inntekter på om lag 1,7 milliarder kroner, mens fylkeskommunene får en vekst på 0,9 milliarder kroner.

Veksten i frie inntekter må ses i sammenheng med kommunesektorens anslåtte merutgifter som følge av befolkningsutviklingen og merutgifter knyttet til pensjon.

Demografiutgiftene for kommunesektoren ble i kommuneproposisjonen for 2023 beregnet til om lag 1,9 mrd. kroner. Av dette var 1,4 mrd. kroner knyttet til tjenester som ble finansiert av de frie inntektene. Når det gjelder pensjonskostnader, var det anslått en nullvekst utover deflator.

Med oppdaterte beregninger anslås det nå en økning i demografikostnadene på 3,2 mrd. kroner, av dette er om lag 2,6 mrd. kroner merutgifter som blir finansiert av de frie inntektene. Dette er 1,2 mrd. kroner høyere enn anslaget i kommuneproposisjonen for 2023. Veksten er fordelt med om lag 1,7 mrd. kroner på kommunene og vel 0,9 mrd. kroner på fylkeskommunene. Sett under ett må en betydelig del av oppjusteringen ses i sammenheng med tallet på flyktninger fra Ukraina. Anslaget er usikkert, og tallet på flyktninger kan øke. Anslaget for pensjonskostnadene viser en nedgang på om lag 0,1 mrd. kroner. Anslaget er beheftet med usikkerhet.

Etter dette anslås kommunesektorens handlingsrom å øke med 0,1 mrd. kroner i 2022. For kommunene går de frie inntektene opp i opp med utgiftene. Det er dermed intet stort handlingsrom og dette må skapes lokalt.

DEFLATOR

Pris og lønnsvekst for kommunesektoren for 2023 er anslått til 3,7 %. Det er i dette anslaget tatt hensyn til at kommunene ikke mottar strømstøtte. Dekomponeringen og vektingen følger av tabellen under.

	Vekt	Anslag 2022	Anslag 2023
Prisvekst produktinnsats	0,27	7,3 pst.	3,0 pst.
Prisvekst investeringer	0,15	7,5 pst.	3,2 pst.
Lønnsvekst	0,58	3,8 pst.	4,2 pst.
Deflator		5,3 pst.	3,7 pst.

Følgende kostnadselementer er ikke dekket av deflatoren:

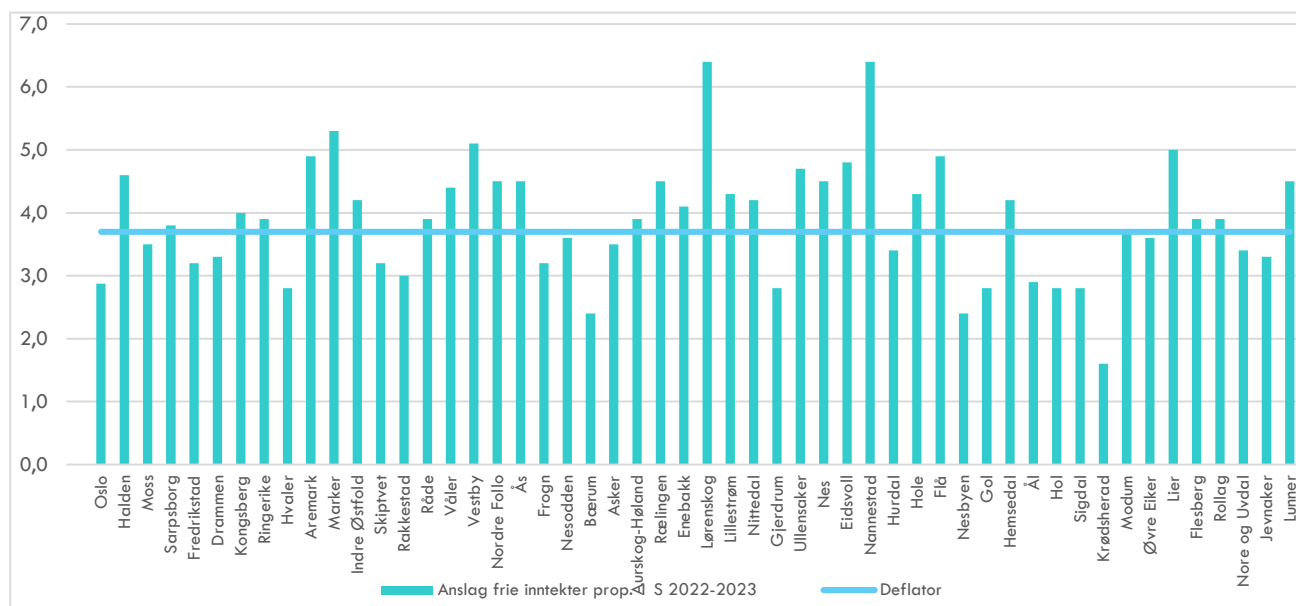
- Rentekostnader
- Pensjonskostnader er dekket i budsjettdeflatoren den grad de øker i takt med lønnsveksten. Dersom pensjonskostnadene øker mer (eller mindre) enn lønnsveksten, fanges ikke dette opp av budsjettdeflatoren.
- Demografikostnader

Disse kostnadselementene må dekkes av veksten i frie inntekter.

Fra 2022 til 2023 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 3,5 prosent (fra anslag på regnskap). Kommunene i Viken anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 3,8 prosent. For Oslo er den anslått til 2,9 prosent.

Med en kommunal deflator for 2023 beregnet til 3,7 % har nesten halvparten av kommunene en realnedgang. Årsak til ulik utvikling er demografiske endringer og utslag gjennom kostnadsnøkler og tilskudd.

Nesbyen kommune har en nominell vekst på kun 2,4 %. Dette er vesentlig mindre enn samlet vekst i Viken (3,8%) og forventet lønn og prisstigning.

KONSESJONSKRAFT

Regjeringen foreslår en ettårig reduksjon i rammetilskuddet på til sammen 3 mrd. kroner for fylkeskommuner og kommuner som har konsesjonskraftsinntekter og som ligger i områder med høyest strømpriser (kraftområdene i Nord- og Midt-Norge er unntatt). Av dette reduseres rammetilskuddet til kommunene med 2,2 mrd. kroner og rammetilskuddet til fylkeskommunene med 0,8 mrd. kroner. Det kommunevis trekket er per dags dato ikke kjent.

Fordelingen av trekket vil i utgangspunktet bli basert på kommunene og fylkeskommunenes del av total mengde konsesjonskraft i de aktuelle prisområdene, verdsatt til forventet markedspris. For å få en mer rimelig fordeling vil regjeringen frem til 1.desember 2022 gi kommunene mulighet til å rapportere inn disponering av kraften, under dette dersom juridisk bindene kontrakter reduserer verdien av konsesjonskraften som kan realiseres. Basert på innsendt informasjon vil regjeringen fastsette den endelige fordelingen. Regjeringen vil gi kommunene og fylkeskommunene mer utfyllende informasjon om innrapporteringen.

Regjeringen vil følge med på utviklingen, og ved behov komme tilbake til Stortinget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2023.

RESSURSKREVENDE TJENESTER

Kommunene har ansvaret for å gi helse- og omsorgstjenester til dem som har krav på dette i henhold til helse- og omsorgstjenesteloven. Tjenestene finansieres i hovedsak gjennom kommunenes frie inntekter (skatteinntekter og rammetilskudd). Behovet for ressurskrevende tjenester varierer betydelig mellom kommuner. Det har foreløpig vært vanskelig å finne objektive kriterier i inntektssystemet som kan fange opp denne kostnadsvariasjonen.

TILLEGGSKOMPENSASJON

I 2022 ble det etablert en tilleggskompensasjon, i tillegg til det ordinære toppfinansieringstilskuddet, for å legge til rette for at mindre kommuner som har spesielt høye utgifter til ressurskrevende tjenester kan gi et godt tjenestetilbud til mottakere som har krav på omfattende helse- og omsorgstjenester. Det ble utbetalt 55 mill. kroner til 24 kommuner. Terskelverdien var beregnet til 5 645 kroner per innbygger. Blant våre kommuner var det kun Krødsherad som fikk disse tilskuddsmidlene.

Som varslet i kommuneproposisjonen styrkes tilleggskompensasjonen i 2023. Det foreslås en bevilgning på 82,8 mill. kroner, som er en økning på 27,8 mill. kroner fra 2022. Økningen er finansiert med omdisponering fra kommunenes innbyggertilskudd

Nesbyen kommune får ikke tilleggskompensasjon. Forklaringa på det er at ordninga kun omfatter kommuner som har færre enn 3200 innbyggere.

ANBEFALINGER FRA STATSFORVALTEREN

Dette er anbefalingen fra Statsforvalteren:

«Kommunene må planlegge sin økonomi under betydelig usikkerhet, da de har begrenset påvirkning på sine rammebetingelser. Kommuneloven setter klare krav til en forsvarlig økonomiforvaltning, samtidig som behovet for tjenester kan synes større enn tilgangen på ressurser.

Hvert år gjentar vi omtrent de samme anbefalingene. Men det er lenge siden det har vært så viktig å prøve å etterfølge disse.

Av erfaring anbefaler vi at kommunene i budsjett- og økonomiplanarbeidet tar sikte på følgende:

- Netto driftsresultat i budsjett og økonomiplan kan med fordel utgjøre 3 % eller mer av driftsinntektene avhengig av nødvendige avsetninger og investeringer. Buffer er en nødvendighet for å kunne takle svingninger på både inntekts- og utgiftssiden.
- Sammen med et godt driftsresultat bør kommunene også fokusere på sine disponible midler på fond. Fondsmidler er en viktig reserve, som gir mulighet til å møte svingninger i utgifter og inntekter på en kontrollert måte.
- Egenfinansierungsgraden et viktig bidrag for å styrke kommunenes økonomiske stilling og vi ber derfor kommunene bestrebe seg på å ha den så høy som mulig.
- Langsiktig gjeld må holdes på et forsvarlig nivå. Kommunene må i økonomiplanen synliggjøre en forsvarlig betjening av etablert og planlagt lånegjeld. Vi anbefaler kommunene om å **utarbeide oversikter som viser effektene av en renteoppgang på kort og mellomlang sikt**. Dette for å skape bevissthet rundt mulige effekter av nivået på lånegjelden.
- Vi oppfordrer kommunene til å ha et bevisst forhold og en mest mulig omforent holdning til hva som **må, bør og kan gjøres**. Dette gjelder særlig på investeringssiden, hvor vi anbefaler kommunene å utarbeide oversikter med en lengre tidshorisont enn det som kreves i økonomiplanen, for tidlig å kunne fange opp må-investeringer og konsekvensene av disse. Det fordrer også gode planleggingsverktøy, gode befolkningsprognoser og aktiv bruk av disse.

- *Måltallene er et viktig styringsverktøy for kommunene og skal gjenspeile hva som skal til for å oppnå en forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling. Det er ikke fasit på hvilke måltall kommunene bør velge og nivået på dem, det viktigste er at de er godt forankret i kommunen og at de styres etter. Disse bør ikke endres for ofte, da det langsiktige perspektivet i økonomien er viktig å ivareta.»*

3.2 FRIE INNTEKTER

Kommunenes og fylkeskommunenes frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd og utgjør om lag 72 prosent (77 prosent når en inkluderer momskompensasjon) av kommunesektorens samlede inntekter.

Dette er inntekter som kommunene og fylkeskommunene kan disponere fritt uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

Det overordnede formålet med inntektssystemet er å jevne ut de økonomiske forutsetningene for at kommunene og fylkeskommunene skal kunne gi et mest mulig likeverdig tjenestetilbud over hele landet.

De øvrige inntektene består av øremerkede tilskudd, gebyrer og momskompensasjon. Disse inntektene er ikke med i denne oversikten.

Tallene bygger på regjeringens forslag til statsbudsjett. Eventuelle avvik mellom tall i Grønt hefte og beregningene som vises i nettløsningen, skyldes avrundinger.

Tabellen under viser budsjettering av frie inntekter for 2023, og de 3 siste årene i kommende økonomiplanperiode:

Nesbyen kommune	2023	2024	2025	2026
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	92 513 000	92 623 000	93 171 000	93 173 000
Utgiftsutjevning	19 202 000	19 322 000	19 130 000	19 130 000
Overgangsordning - INGAR	2 372 000			
Saker særskilt fordeling	2 072 000	2 072 000	1 525 000	1 525 000
Sør-Norge tilskudd (kommuner med over 3 200 innb)	5 371 000	5 371 000	5 371 000	5 371 000
Ordinært skjønn	900 000			
Nasjonal vekst og ordinært skjønn		3 042 000	3 233 000	3 231 000
Sum rammetilskudd	122 430 000	122 430 000	122 430 000	122 430 000
Inntektsutjevning	-3 183 000	-3 183 000	-3 183 000	-3 183 000
Sum rammetilskudd, inkludert inntektsutjevning	119 247 000	119 247 000	119 247 000	119 247 000
Skatt på inntekt og formue	124 017 000	124 017 000	124 017 000	124 017 000
Sum frie inntekter	243 264 000	243 264 000	243 264 000	243 264 000

INNBYGGERTILSKUDD

Innbyggertilskuddet blir først fordelt med et likt beløp per innbygger. Dette beløpet er 28 077 kroner i 2022. For Nesbyen kommune utgjør dette: 28 077 kroner x 3 295 innbyggere = 92 513 000 kroner.

UTGIFTSUTJEVNING

Det er til dels store kostnadsforskjeller i tjenesteytingen mellom kommunene. Gjennom utgiftsutjevningen i inntektssystemet skal kommunene i prinsippet få full kompensasjon for de kostnadsforskjellene de ikke kan påvirke selv. Det gjelder til eksempel aldersfordelinga og strukturelle og sosiale forhold i kommunen. Denne kompensasjonen skjer i praksis gjennom kostnadsnøkkelen, som er sammensett av ulike kriterium med vektning. Gjennom kostnadsnøkkelen, og et oppdatert sett med kriteriedata, blir utgiftsbehovet for hver kommune beregnet. Deretter blir tilskuddet fordelt til kommunene etter utgiftsbehovet. Utgiftsutjevningen er en ren omfordeling – det som blir trukket inn fra noen kommuner blir delt ut igjen til andre kommuner. Kostnadsnøkkelen for kommunene er sammensett av delkostnadsnøkler for grunnskole, pleie og omsorg, sosialhjelp, barnevern, kommunehelsetjeneste, barnehage, landbruk, og administrasjon og miljø.

En kommune som er på landsgjennomsnittet har en indeks på 1. En kommune som er lettdrevet, har en indeks som er mindre enn 1. Tungdrevne kommuner har en indeks som er større enn 1. Nesbyen kommune er i den siste kategorien, og har en utgiftsbehovindeks på 108,27. Dette innebærer at vår kommune er 8,27% dyrere å drive enn landsgjennomsnittet, og framgår av tabellen under:

NESBYEN kommune

Beregning av utgiftsbehov - tillegg/trekk i kroner for år
(utgiftsutjevnete tilskudd)

2023

2023-prisnivå for årene 2023-2026

	HELE LANDET		NESBYEN			Bruk av folketall 1.7.2022		Endring fra foreg
	Vekt	Antall	Antall	utgifts- behovs- indeks	Pst. utslag	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj		
						kr per innb	1000 kr	1000 kr
0-1 år	0,0057	109 740	56	0,8449	-0,09 %	-56	-183	215,1
2-5 år	0,1361	228 507	89	0,6449	-4,83 %	-3 038	-10 010	-3 004,6
6-15 år	0,2645	643 155	311	0,8007	-5,27 %	-3 314	-10 921	240,7
16-22 år	0,0236	453 296	252	0,9205	-0,19 %	-118	-389	78,7
23-66 år	0,1049	3 138 464	1 797	0,9481	-0,54 %	-343	-1 129	-300,0
67-79 år	0,0567	639 203	562	1,4558	2,58 %	1 624	5 353	481,9
80-89 år	0,0767	196 967	171	1,4375	3,36 %	2 109	6 950	150,8
over 90 år	0,0385	46 460	57	2,0314	3,97 %	2 496	8 225	-102,3
Basistillegg	0,0159	275	0,7481	4,5114	5,58 %	3 510	11 564	822,1
Sone	0,0100	21 404 993	14 426	1,1159	0,12 %	73	240	33,2
Nabo	0,0100	9 740 388	11 689	1,9871	0,99 %	620	2 044	276,0
Landbrukskriterium	0,0021	1	0,0024	3,9911	0,63 %	395	1 301	87,1
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandin	0,0071	48 588	26	0,8860	-0,08 %	-51	-168	-170,9
Flyktninger uten integreringstilsku	0,0084	177 206	61	0,5700	-0,36 %	-227	-748	19,2
Dødlighet	0,0454	40 709	24	0,9762	-0,11 %	-68	-224	671,8
Barn 0-15 med enslige forsørgere	0,0188	107 249	45	0,6947	-0,57 %	-361	-1 189	-326,6
Lavinntekt	0,0118	285 349	108	0,6267	-0,44 %	-277	-912	-293,6
Uføre 18-49 år	0,0064	121 768	89	1,2102	0,13 %	85	279	-55,2
Opphopningsindeks	0,0095	234	0,0416	0,2945	-0,67 %	-421	-1 388	-240,1
Aleneboende 30 - 66 år	0,0193	515 435	343	1,1019	0,20 %	124	407	-62,7
PU over 16 år	0,0486	20 146	21	1,7260	3,53 %	2 218	7 308	281,9
Ikke-gifte 67 år og over	0,0454	388 016	320	1,3655	1,66 %	1 043	3 437	6,7
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0165	41 008	13	0,5199	-0,79 %	-498	-1 641	460,5
Innbyggere med høyere utdanning	0,0181	1 533 254	661	0,7138	-0,52 %	-326	-1 073	-30,7
1 Kostnadsindeks	1,0000			1,08272	8,27 %	5 200	17 134	-761
(Tillegg/trekk kr pr innb.)								
2 Tillegg/trekk (omfordeling) for kommunen i 1000 kr						17 134		
3 Nto.virkn. statl/priv. skoler						2 069		
4 Sum utgiftsutj. mm (2+3)						19 202		

Forklaring til tabellen ovenfor:

- Første kolonne viser de ulike kriteriene i kostnadsnøkkelen.
- Andre kolonne viser vektingen til kostnadsnøklerne. Vi ser blant annet at innbyggere 6-15 har størst vekt (26,45 %). Summen av alle kriteriene er 1.
- Tredje kolonne viser antallet på landsbasis. Vi ser til eksempel at det er 649 155 i aldersgruppen 6-15 år på landsbasis
- Fjerde kolonne viser tallet for Nesbyen kommune. Vi ser for eksempel at det er 311 i aldersgruppen 6-15 år i Nesbyen kommune.
- Femte kolonne viser indeksen til de ulike kriteriene for Nesbyen kommune. Dersom indeksen er mindre enn 1, så innebærer det at vi er å regne som dyrere enn landsgjennomsnittet på dette området. Dersom indeksen er større enn 1, så innebærer det at vi er billigere enn landsgjennomsnittet på dette området.
- Sjette kolonne viser hvor mye vi er tilført eller trukket pr innbygger. Vi ser for eksempel at vi for aldersgruppen over 90 år blir tilført kr. 2496 kr pr innbygger (kr. 8.225.00) totalt. Dette skyldes at vil har langt flere innbyggere i denne aldersgruppen enn landsgjennomsnittet.
- Sjuende kolonne viser trekket/kompensasjonen for de ulike kriteriene. Alle tall er i hele tusen. Tall med negativt fortegn indikerer at vi er trukket. Vi ser at vi totalt er trukket kr 17.134.000
- Kolonne 8 viser endringene fra 2022 til 2023. Tallene er i hele tusen.

TILSKUDD MED SÆRSKILT FORDELING

Noen enkeltsaker fordeles ikke etter inntektssystemets ordinære kriterier, men gis en særskilt fordeling. For mer informasjon om hver enkelt sak, se tabell C-k i [Grønt hefte](#).

Tilskudd med særskilt fordeling for Nesbyen kommune:

Enkeltsaker	Fordeling beløp
Tilskudd per grunnskole	1 037 000
Helsestasjon/skolehelsetjeneste	488 000 kr
Ansvarsreform barnevern - kompensasjon med særskilt fordeling	547 000
Sum Nesbyen kommune	2 072 000

DISTRIKTSTILSKUDD SØR-NORGE

Distriktstilskudd Sør-Norge skal ivareta kommuner i Sør-Norge med svak samfunnsmessig utvikling.

Tildelingen av distriktstilskudd Sør-Norge tar utgangspunkt i distriktsindeksen, som måler graden av distriktsutfordringer i en kommune og består av ulike indikatorer som måler forskjeller i geografi, demografi, arbeidsmarked og levekår.

For å kvalifisere for distriktstilskudd Sør-Norge må kommunen ha hatt gjennomsnittlig skatteinntekt de siste tre årene som er lavere enn 120 prosent av landsgjennomsnittet, ha under 3 200 innbyggere eller en distriktsindeks på 46 eller lavere, og ikke motta distriktstilskudd Nord-Norge.

Tilskuddet til kommuner med 3 200 innbyggere eller mer gis med én sats per kommune og én sats per innbygger, mens tilskuddet til kommuner med under 3 200 innbygger gis med én sats per kommune:

Satsar – distriktstilskot Sør-Noreg 2023:

	Kommunar med 3 200 innbyggjarar eller fleire		Kommunar med færre enn 3 200 innbyggjarar
Indeks	Per kommune (1 000 kr)	Per innbyggjar (kroner)	Sats per kommune (1 000 kroner)
Indeks 0–35	1 355	1 227	6 257
Indeks 36–38	1 086	982	5 633
Indeks 39–41	814	736	5 006
Indeks 42–44	541	491	4 381
Indeks 45–46	272	246	3 754
Indeks over 46	0	0	3 129

Kommuner med færre enn 3 200 innbyggere får et tilskudd per kommune. Satsene varierer etter kommunen sin verdi på distriktsindeksen. Kommuner med distriktsindeks på 35 eller lavere får tilskudd etter høyeste sats. Kommuner med en høyere verdi på distriktsindeksen får tilskudd etter lavere sats, slik at kommuner med distriktsindeks over 46 får halvparten av den høyeste satsen.

For kommuner med 3 200 innbyggere eller flere blir tilskuddet gitt med en sats per kommune og en sats per innbygger. Kommuner med distriktsindeks på 35 eller lavere får tilskudd per kommune og per innbygger med høyeste sats. Kommuner med høyere verdi på indeksen får tilskudd med henholdsvis 80, 60, 40 og 20 pst. av den høyeste satsen.

Tilskuddet blir regnet ut med bakgrunn i innbyggertallet pr 1. januar 2022.

Nesbyen kommune har en distriktsindeks på 30, og får et tilskudd på kr. 5 371 000 i 2023. Hvis vi hadde hatt mindre enn 3200 innbyggere, så ville vi fått kr. 6 257 000 i tilskudd (jfr siste kolonne i figuren ovenfor).

SKJØNNSTILSKUDD

Skjønnstilskuddet blir brukt til å kompensere kommuner for spesielle lokale forhold som ikke fanges opp i den faste delen av inntektssystemet.

Det samlede skjønnstilskuddet for kommunene er satt til 950 millioner kroner i 2023. 120 mill. kr av dette beløpet er satt av til ekstraordinære hendelser i 2023. Ytterligere 30 mill kr er satt av til utviklingsprosjekter. Det er dermed 800 mill kr(basisrammen) som kan deles ut til kommunene ved den første tildelingen.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet fastsetter de fylkesvise rammene, mens Statsforvalteren foretar fordelingen til den enkelte kommune. I tillegg til fordelingen som vises under, er det satt av fylkesvise rammer for skjønnstilskudd til fordeling gjennom året.

Skjønnstilskudd til Nesbyen kommune er 900 000 kroner ved den opprinnelige tildelingen.

Dersom Statsforvalteren har gjenstående midler mot slutten av 2023, så blir disse delt ut til kommunene.

INNTEKTSGARANTIORDNINGEN

Endringer i kriteriedata, befolkningsnedgang og systemendringer i inntektssystemet kan for enkeltkommuner føre til brå nedgang i rammetilskuddet fra et år til det neste. Inntektsgarantiordningen (INGAR) skal skjerme kommunene mot slike endringer.

Ordningen er utformet slik at ingen kommune skal ha en vekst i rammetilskuddet fra et år til det neste som er lavere enn 400 kroner under veksten på landsbasis, målt i kroner per innbygger.

Ordningen finansieres ved et likt trekk per innbygger i alle landets kommuner.

Endringer som omfattes av inntektsgarantiordningen er strukturelle endringer i inntektssystemet, innlemming av øremerkede tilskudd, endringer i befolkningstall og kriteriedata, og endringer i regionalpolitiske tilskudd.

Endringer i skjønnstilskuddet, veksttilskuddet og i skatteinntektene eller skatteutjevningen inngår ikke i beregningsgrunnlaget for inntektsgarantiordningen.

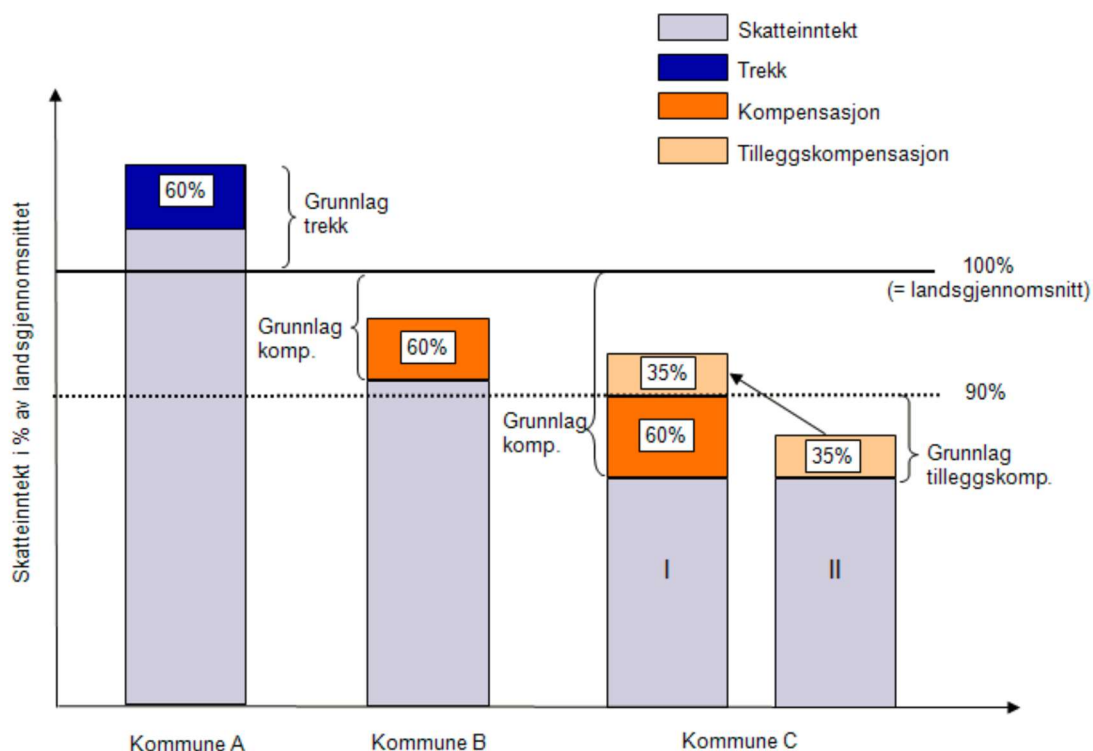
Veksten i rammetilskuddet fra 2022 til 2023 er på landsbasis 2 112 kroner per innbygger. Dette innebærer at kommuner som har en vekst i rammetilskuddet som er lavere enn 1 712 kroner per innbygger, vil bli kompensert opp til denne vekstgrensen.

Alle kommuner er med på å finansiere inntektsgarantiordningen og blir trukket med et likt beløp per innbygger i innbyggertilskuddet. For 2023 er trekket på -41 kroner per innbygger. Når det er tatt hensyn til dette, så får Nesbyen en kompensasjon på kr 720 pr innbygger. Dette utgjør kr 2.372.000 i 2023. Her er det imidlertid viktig å være oppmerksom på at vi får denne kompensasjonen kun i 2023.

SKATT PÅ INNTEKT OG FORMUE/INNTEKTSUTJEVNING

Utjevning av skatteinntekter skjer løpende gjennom året. Systemet fungerer slik:

- Kommunene får kompensert 60 % av differansen mellom eget skattenivå og skattenivået på landsbasis (Kommune B i figuren under).
- Kommuner med skatteinntekter over landsgjennomsnittet blir trekt 60 % av differansen mellom eget skattenivå og landsgjennomsnittet (Kommune A i figuren under).
- Kommuner som har skatteinntekter under 90% av landsgjennomsnittet, får i tillegg kompensert 35% av differansen mellom egne skatteinntekter og 90% av landsgjennomsnittet (Kommune C i figuren under).

Siden vi ikke kjenner de endelige skatteinntektene for 2023 før i januar 2024, er det gjort et anslag på hvor store skatteinntektene for 2023 vil være.

Etter hvert som skattetallene foreligger omfordeles skatteinntekter mellom kommunene, for å utjevne forskjeller i skatteinntekter mellom kommunene.

Det er budsjettert med kr. 124.017.000 i skatt på inntekt og formue i 2023. Dette utgjør 102,4% av det som er forventet å utgjøre landsgjennomsnittet i 2023. Dette innebærer at vi får negativ inntektsutjevning. Vi får et trekk på kr 3 183 000. Det understrekes at dette er en prognose.

3.3 Fond

Det er 4 ulike fond i kommuneregnskapet:

- Bundne driftsfond
- Ubundne driftsfond (disposisjonsfond)
- Ubundne investeringsfond
- Bundne investeringsfond

Per 31.12.2021 hadde Nesbyen kommune ca. 45,5 mill. kr i fond.

Tabellen under viser oversikten over ulike fond:

Nesbyen kommune	2018	2019	2020	2021
Disposisjonsfond	12 481 485	8 207 473	0	11 557 143
Bundne driftsfond	26 773 150	20 871 021	20 708 621	20 053 238
Ubundne investeringsfond	2 403 488	932 672	1 559 957	120 476
Bundne investeringsfond	6 286 704	9 085 021	11 441 559	13 775 538
Sum	47 944 827	39 096 187	33 710 137	45 506 395

BUNDNE DRIFTSFOND

Bundne driftsfond kan bare benyttes til bestemte formål i driftsregnskapet.

Per 31.12.2021 hadde Nesbyen kommune i overkant av 20 mill. kr i bundne driftsfond. Ca. 13,8 mill. kr av dette er knyttet til selvkostområdet. Det resterende beløpet er i hovedsak knyttet til ubrukte øremerket tilskudd.

DISPOSISJONSFOND

Disposisjonsfond kan benyttes fritt til både investering og driftsbudsjettet. Et viktig formål med disposisjonsfondet er å kunne møte utgifter som det ikke er tatt høyde for, som for eksempel:

- Plutselig økning i den flytende renten. 1%-poeng renteoppgang utgjør ca. 3,59 mill. kr i merutgifter for Nesbyen kommune sine innlån.
- Lønnsoppgjøret blir dyrere enn det som var forutsetningen.
- Økning i antall ressurskrevende brukere

All bruk av disposisjonsfond må vedtas av kommunestyret.

Per 31.12.2021 utgjør saldo på disposisjonsfondet kr 11 557 143.

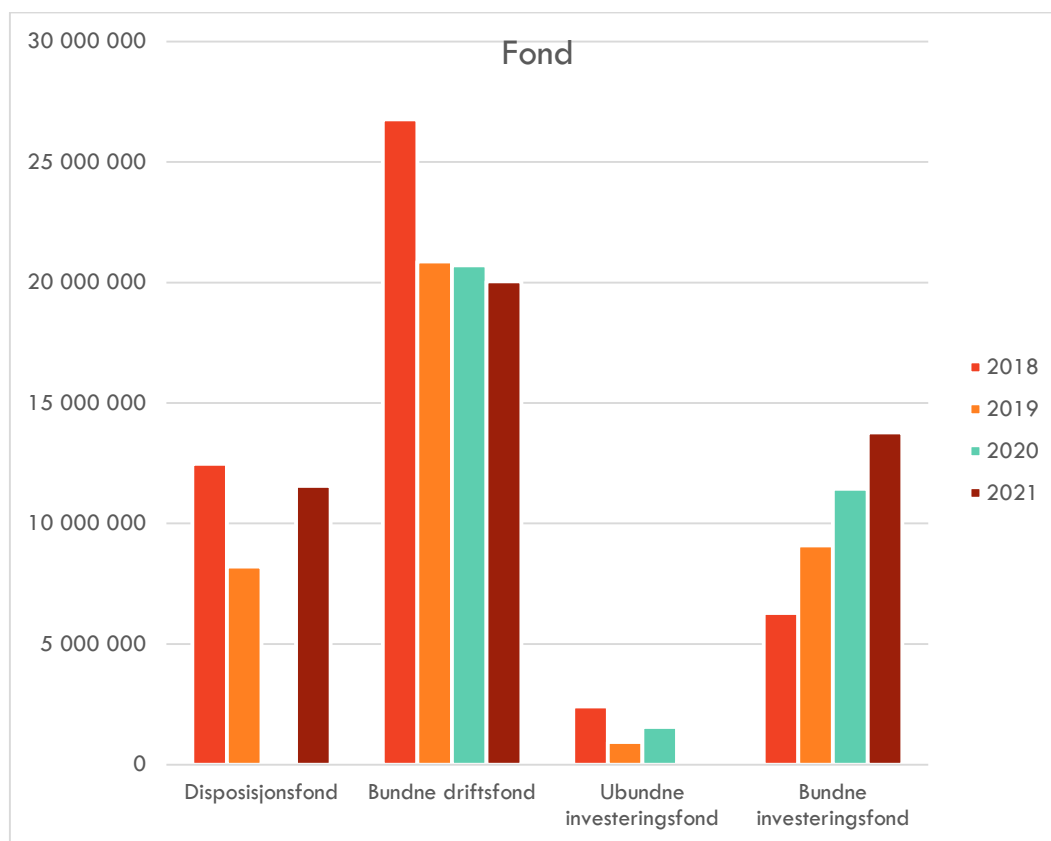
UBUNDNE INVESTERINGSFOND

Ubundne investeringsfond kan nyttes til egen- eller del-finansiering av kommunale investeringsprosjekt. Nesbyen kommune har samlet 120 476 kr på ubundne investeringsfond ved utgangen av 2021.

BUNDNE INVESTERINGSFOND

Bundne investeringsfond kan bare brukes til bestemte formål i investeringsregnskapet, og var på kr 13 775 538 ved utgangen av 2021.

Grafisk fremstilling av fond i Nesbyen kommune i perioden 2018-2021:

3.4 Langsiktig gjeld

Utvikling i langsiktig gjeld:

Langsiktig gjeld	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Pensjonsforpliktelser	438 883 230	471 052 032	503 413 126	535 774 220	568 135 314	600 496 407
Lånegjeld (inkludert startlån)	369 029 191	430 865 191	617 565 191	736 895 191	808 025 191	911 865 191
Sum langsiktig gjeld	807 912 421	901 917 223	1 120 978 317	1 272 669 411	1 376 160 505	1 512 361 598

De kommunale regnskapsreglene på regnskapsføring av pensjon ble endret i 2002. Som et resultat av dette er pensjonsforpliktelse nå definert som langsiktig gjeld i balanseregnskapet til kommunen, jmfør tabellen ovenfor.

Vi kan si at den langsiktige lånegjelden til kommunesektoren kan deles inn i 2 kategorier, se tabellen under.

Nesbyen kommune har ordinære lån som blir benyttet til å finansiere kommunens investeringer. Dette kommer til å utgjøre ca. 912 mill. kroner ved slutten av 2026. Den andre kategorien er Startlån, og er Husbanklån som etter bestemte vilkår blir lånt ut videre til innbyggerne. Disse lån utgjorde 17,9 millioner kr ved utgangen av 2021. Avdrag og renteutgifter som vi betaler til Husbanken, skal i prinsippet være likt avdrag og renter vi mottar fra låntakerne.

Nesbyen kommune har langsiktig gjeld på kr 447 839 761 pr. 30.09.2022:

Bank	Saldo 30.09.2022
KLP	111 965 960
Kommunalbanken	243 965 350
Husbanken	26 908 451
DNB	65 000 000
Totalt	447 839 761

Nesbyen kommune har følgende rentebindingstid og renterisiko pr. 30.09.2022:

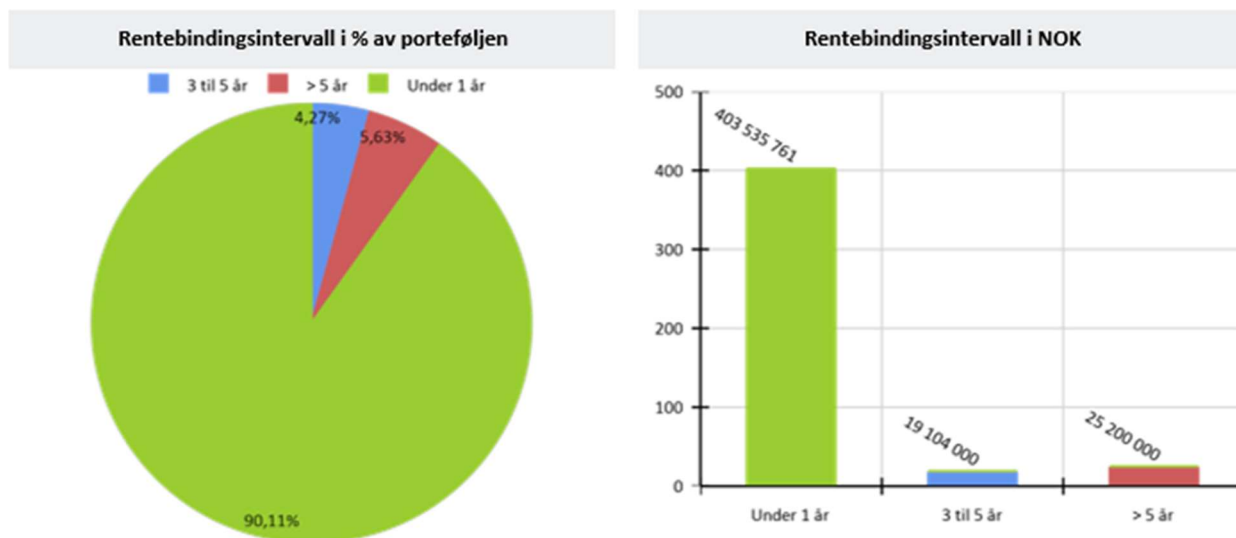
Intervall	Pålydende i NOK	Rentebindingstid	Andel	Akkumulert andel	Økning i rentekostnad ved 1% renteøkning
Under 1 år	403 535 761	0,17	90,11%	90,11%	kr 4 035 358
1 til 2 år	0	0,00	0,00%	90,11%	kr 4 035 358
2 til 3 år	0	0,00	0,00%	90,11%	kr 4 035 358
3 til 5 år	19 104 000	3,97	4,27%	94,37%	kr 4 226 398
> 5 år	25 200 000	5,20	5,63%	100,00%	kr 4 478 398
SUM	447 839 761	0,62	100,00%	100,00%	kr 4 478 398

Rentebindingstid brukes ofte for å måle renterisiko. Det gir et uttrykk for hvor følsom kontantstrømmene til lånene er for en endring i markedsrentene. Man kan se på rentebindingstid som vektet gjennomsnittlig rentebinding for et lån eller en plassering. Porteføljens rentebindingstid er i tabellen målt ved slutten av rapporteringsperioden.

Rentebindingen er i tråd med finansreglement og rentesikringsstrategi, hvor forutsigbarhet i rentekostnadene er et viktig element. Porteføljer med rentebindingstid under 1 år vil være svært sensitive for bevegelser i markedsrentene. Porteføljer med rentebindingstid over 5 år vil ha svært forutsigbare rentekostnader i de kommende årene. Alt annet like vil en slik forutsigbarhet ha en pris / «forsikringspremie», som må vurderes opp mot reduserte rentekostnader. Kolonnen økning i rentekostnad ved 1 %- poeng renteøkning viser økt

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2023-2026

årlig rentekostnad om 1 år, om 2 til 3 år, om 3 til 5 år og om 5 år dersom renten stiger med 1%-poeng. Dvs. når alle bindingene i porteføljen er løpt ut vil økt rentekostnad være 1 % x total gjeld.

Nesbyen kommune har følgende satser for faste renter og utløpsdatoer pr. 30.09.2022:

Faste renter	Saldo 30.09.22	Rentesats	Utløp fastrente
Kommunalbanken	5 147 370	3,65 %	24.10.2023
Kommunalbanken	10 920 000	2,59 %	07.12.2026
Kommunalbanken	25 200 000	2,68 %	25.09.2028
Kommunalbanken	8 184 000	2,72 %	24.10.2028

Nesbyen kommune har følgende utvikling i renter og avdrag, som belaster driftsregnskapet (år 2021 - 2026):

Nesbyen kommune	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Renteutgifter	4 558 121	8 023 559	20 625 389	26 004 472	27 203 761	29 305 027
Avdrag på lån	12 738 410	12 968 900	14 900 000	17 330 000	23 500 000	26 000 000

3.5 NETTO RESULTATGRAD

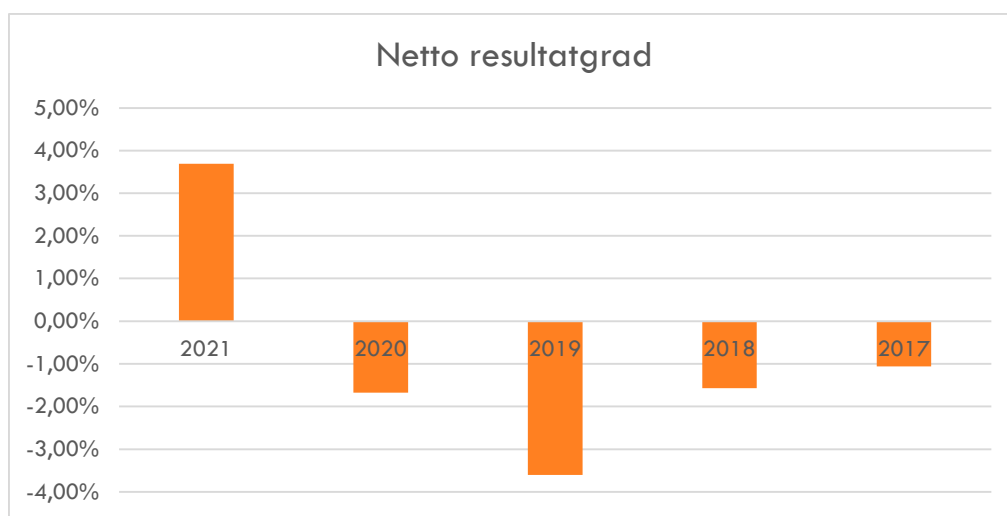
Netto resultatgrad illustrerer hvor stor del av driftsinntektene som kan bli brukt til finansiering av investeringer og avsetninger. Vi får netto resultatgrad ved å se netto driftsresultat i % av driftsinntektene. Tabellen under viser netto resultatgrad for periode 2017-2021:

Netto resultatgrad					
År	2021	2020	2019	2018	2017
Netto driftsresultat	15 936 727	-6 303 279	-13528433	-5663182	-3643989
Sum driftsinntekter	432 077 497	375 917 259	375173970	361447580	345123656
Netto resultatgrad	3,69 %	-1,68 %	-3,61 %	-1,57 %	-1,06 %

Teknisk beregningsutvalg (TBU) anbefaler at netto resultatgrad bør være 1,75%, blant annet for å ha noe egenfinansiering av investeringer, og for å kunne møte hendelser som en ikke har tatt høyde for (økte renter, dyrere lønnsoppgjør enn hva som var forutsetningen etc.).

Netto resultatgrad var vesentlig forbedret fra 2020 til 2021 og er høyere enn anbefalt nivå.

Grafisk fremvisning av netto resultatgrad i periode 2017-2021 for Nesbyen kommune:

3.6 PENSJON / PREMIEAVVIK

Det er antatt at ca. 65 % av en kommunes driftsutgifter er knyttet til lønn og sosiale utgifter (pensjon og arbeidsgiveravgift). Utgiftene til pensjon har økt kraftig siden tusenårsskifte. Alle ansatte betaler en egenandel på 2% av sin brutto lønn. I tillegg betaler arbeidsgiver en pensjonspremie på ca. 20% (+ arbeidsgiveravgift) av brutto lønn til ansatte som er omfattet av pensjonsordningene til KLP (alle med unntak av lærere som er medlemmer i Statens pensjonskasse).

PREMIEAVVIK

Håndteringen av premieavvik er en meget stor utfordring for kommunesektoren. Premieavvik er knyttet til pensjonsområdet. Fram til 2001 så ble alle betalte pensjonsutgifter belastet driftsregnskapet for det enkelte året. Fra og med 2002 så endret dette seg. Aktuaren i pensjonsselskapet beregner hva som er kommunens egentlige pensjonskostnad det enkelte året. Differansen mellom hva som er betalt inn til pensjonsleverandøren og utregningen til aktuaren kalles premieavvik. Premieavviket (inkludert arbeidsgiveravgift) inntektsføres så i driftsregnskapet.

Inntektsføringen utgiftsføres deretter over de 7 påfølgende år fordelt på like store deler. Dette kalles amortisering. Amortiseringen var tidligere 15 år fram til 2010 og 10 år i perioden 2011-2014.

På landsbasis er det trolig det samlede ikke amortiserte premieavviket på flere titallsmilliarder kroner. Mange mener derfor at premieavvik er kommunesektorens versjon av Enron, dvs. regnskapene til kommunesektoren viser langt bedre tall enn det som er realiteten.

KLP anslår at premieavviket for 2023 bli på ca. 20,5 mill. kr for Nesbyen kommune.

3.7 EIENDOMSSKATT

Nesbyen kommune innførte fra 2020 eiendomsskatt på alle faste eiendommer i hele kommunen. Fra før var det eiendomsskatt på boliger i sentrum i tillegg til eiendomsskatt på næringseiendom og kraftanlegg,

Eiendomsskatten for næringseiendom og kraftanlegg foreslås videreført på 7 promille. I Rådmannens budsjettforslag er det lagt til grunn et bidrag på 20 mill. kr. i eiendomsskatt fra næringseiendom og kraftanlegg.

For boliger som har formuesgrunnlag skal dette benyttes til å regne ut eiendomsskatten. I Nesbyen kommune er det ca. 1200 eiendommer med formuesgrunnlag. Det er ca. 350 eiendommer som ikke har formuesgrunnlag, av disse 350 er 300 gårdsbruk med boliger (noen av disse igjen har fritidsboliger/utleiehytter). I Rådmannens budsjettforslag er det lagt til grunn et bidrag på 6,4 mill. kr. i eiendomsskatt fra boliger.

Det er ca. 3400 fritidseiendommer og ca. 100 eiendommer med fritidsboliger/utleiehytter tilknyttet gårdsbruk som utlignes eiendomsskatt. Det er i tillegg litt over 200 landbrukseiendommer med seterbuer. Seterbuer er fritatt for eiendomsskatt. I Rådmannens budsjettforslag er det lagt til grunn et bidrag på 18,1 mill. kr. i eiendomsskatt fra fritidsboliger.

For skatteåret 2020 ble det innført en obligatorisk reduksjonsfaktor på 30 % av formues-/takstgrunnlaget for eiendomsskatt. Denne er videreført. Rådmannen foreslår å opprettholde nåværende bunnfradrag på kr. 200.000 og nåværende skattesats på 3,5 promille for 2023.

For skatteåret 2023 foreslår rådmannen fritak for eiendommer eid av stiftelse og institusjoner med allmennyttige formål (jfr. esktl. § 7 a), eiendom av historisk verdi (jfr. esktl. § 7 b) og nye boliger ferdigstilt siste 10 år (jfr. esktl. § 7 c). Eiendomsskattekontoret har liste over hvilke eiendommer dette gjelder. Det står pt. ingen eiendommer på lista over eiendom av historisk verdi.

3.8 UTVIKLING I NETTO KJØP/SALG KRAFTRETTIGHETER

Tabellen under viser utviklingen i netto inntekter i perioden 2015 – 2023, mens 2022 og 2023 er prognose.

Tekst	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Salg	-12 075 000	-10 562 000	-12 021 000	-21 179 000	-15 670 000	-6 063 000	-30 687 528	- 82 260 000	- 78 905 501
Kjøp	4 225 000	4 240 000	5 427 000	7 594 000	3 916 000	4 595 000	5 574 200	5 740 000	5 740 000
Konsulent	127000	127000	127000	134000	127000	144 000	148 514	150 000	150 000
Finansielt	0	0	0	5 212 000	4 632 000	-6 952 000	14 459 848	44 670 000	36 690 000
Skatt	2 174 000	1 290 000	1 422 000	1 295 000	1 452 000	1 294 000	1 066 746	3 200 000	3 200 000
SUM	-5 549 000	-4 905 000	-5 045 000	-6 944 000	-5 543 000	-6 982 000	-9 438 220	-28 500 000	-33 125 501
Kilde	Regnskap							Prognose	

Forklaringer til tabellen:

- Salg - oppnådd pris
- Kjøp - kjøpskostnader
- Konsulent - honorar til Ustekveikja Energi
- Finansielt - valuta- og prissikring
- Skatt - skatt på andelskraft
- Sum - netto inntekt for kommunen

3.9 KOSTRA

Det vises til vedlagt KOSTRA- og effektivitetsanalyse 2021, utarbeidet av Telemarksforskning.

Den følger som vedlegg til dette dokumentet.

3.10 FINANSIELLE MÅLTALL

I henhold til ny kommunelov skal det utarbeides finansielle måltall. Kommuneloven stiller ikke nærmere krav til hvilke måltall, som skal brukes. Kommunen må selv vurdere hvilke måltall det er naturlig å legge til grunn. Dette må vurderes individuelt ut fra situasjonen kommunen er i, økonomiske utsikter og lokale prioriteringer. Formålet med finansielle måltall/handlingsregler er å synliggjøre hva som skal til for å ha en sunn økonomi over tid, og benytte dette som en del av beslutningsgrunnlaget i økonomiplan og budsjettprosessen.

Fra 2022 bruker Nesbyen kommune disse tre finansielle måltallene:

- Netto resultatgrad
- Størrelse på disposisjonsfondet
- Gjeldsgrad

NETTO RESULTATGRAD

Nesbyen kommune hadde positiv netto resultatgrad i 2021. Rådmannen mener at det langsiktige målet må være å ha en netto resultatgrad på minst 1,75%, slik som Teknisk beregningsutvalg (TBU) for kommunesektoren anbefaler.

Budsjettet 2023 legges fram med ei avsetning til disposisjonsfond på kr 0.

Det er budsjettet negativt netto driftsresultat på ca. 4,7 mill. kr, bruk og avsetning av og til bundet driftsfond på til sammen ca. 5,6 mill. kr (hovedsakelig selvkostfond). Når en bruker selvkostfond, så forutsettes det at det er tilsvarende underskudd som skal dekkes.

GJELDSGRAD

Investeringer innen selvkostområdene (vann, avløp, renovasjon etc.) skal finansieres av abonnentene. Den resterende delen av lånegjelden må dekkes av kommunens øvrige inntekter. Rådmannen tilrår at kommunen fortsetter bruk av følgende langsiktige måltall: den delen av lånegjelden som belaster kommunen bør ikke overstige 75% av sum driftsinntekter.

Her er det korrigert for 2 forhold:

- Lånegjeld innen selvkostområdet skal, som nevnt ovenfor, ikke være med i beregningen av nøkkeltallet.
- Det samme gjelder Startlån, som er lån til videre utlån

Tabellen under viser gjeldsgraden for 2018-2021 og prognose for 2022-2023:

Gjeldsgrad	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Regnskap				Prognose	
Sum langsiktig lånegjeld	229 005 477	277 962 854	358 681 306	372 950 398	430 865 191	617 565 191
Lån på selvkostområdene	39 437 000	50 504 000	65 330 296	80 768 386	155 294 660	330 294 660
Startlån	21 403 626	20 154 214	19 881 306	17 967 601	26 900 000	26 900 000
Lån som belaster kommunens økonomi	168 164 851	207 304 640	273 469 704	274 214 411	248 670 531	260 370 531
Sum driftsinntekter	361 447 580	374 770 391	375 917 259	432 077 497	425 733 450	455 778 378
Gjeldsgrad	47 %	55 %	73 %	63 %	58 %	57 %

Gjeldsgraden for Nesbyen kommune var godt innenfor anbefalte rammer (under 75%) i 2018, 2019 og 2021. Stor økning i gjeldsgraden i 2020 forklares av stor utbygging – Embetsgarden. Prognose for 2022 og 2023 viser at gjeldsgraden skal være lavt under anbefalt måltall.

STØRRELSE PÅ DISPOSISJONSFONDET

Disposisjonsfondet bør være stort nok til å dekke hendelser som er uventet. Et typisk eksempel på det er en endring i rentenivået. Fondet bør også være stort nok til å dekke gjenstående amortisering av premieavvik. Nesbyen kommune har et langsiktig mål å bygge opp et disposisjonsfond som er ca. 7% av sum driftsinntekter.

Saldo på disposisjonsfondet per 31.12.2021 er på kr 11 557 143. Ved budsjetterte driftsinntekter for 2023 på ca. 455,78 mill. kr bør disposisjonsfondet til Nesbyen kommune være på ca. 31,9 mill. kr.

3.11 MÅLENE OG PREMISSENE

Nesbyen kommune har vedtatt langsiktige finansielle måltall fra budsjettåret 2022.

Målet i kommuneøkonomi er å opprettholde disse:

- Netto resultatgrad på 1,75% av driftsinntektene
- Gjeldsgrad på 75% av driftsinntektene
- Størrelse på disposisjonsfondet på 7% av driftsinntektene

Per 31.12.2021 har Nesbyen kommune positiv netto resultatgrad på 3,69%. Det vises vesentlig forbedring på netto resultatgrad fra tidligere år.

Gjeldsgrad i periode 2021 er på ca. 63% og ikke overstiger vedtatt nivå av gjeldsgrad på 75% av driftsinntektene.

Størrelse på disposisjonsfondet er ca. 11,6 mill. kr per 31.12.2021. Langsiktig mål for Nesbyen kommune er å bygge opp e disposisjonsfond, som tilsvarer 7% av driftsinntektene i kommune.

NYE MÅL 2023

For budsjettåret 2023 og økonomiplanperioden 2023-2026 anbefaler rådmann å sette som mål å redusere sykefravær ned til 6% eller lavere.

4. TJENESTEOMRÅDER

4.1 STAB OG ADMINISTRASJON

BESKRIVELSE AV DAGENS VIRKSOMHET

Administrasjonen skal samordne og ha støttefunksjoner for kommunens informasjonsvirksomhet, merkantile tjenester og sekretariatsfunksjoner, arkiv, post, IKT, personaladministrasjon, økonomi og beredskap. Servicetorgetts kommunale virksomhet er organisert som en del av fellestjenestene, og skal primært drive utadrettet virksomhet.

Interkommunalt samarbeid i Hallingdal fører ofte til dyrere løsninger da det ofte baseres på den standard, som kraftkommunene i regionen har lagt seg på.

UTFORDRINGER OG STRATEGI

Kommuneorganisasjonens rolle og utfordringer er knyttet til oppgaver som tjenesteyter og produsent av velferdsgoder, som tilrettelegger og samfunnsutvikler, og som myndighetsutøver og forvalter av fellesgoder.

Nesbyen kommune har over år hatt begrensede frie økonomiske reserver til å håndtere uforutsette hendelser, samt å ha tilstrekkelig egenkapital ved investeringer. En utfordring framover er å styrke kommunens økonomiske reserver for på sikt å oppnå større handlefrihet.

Kommuneplanen slår fast at Nesbyen kommune skal ha et godt tjenestetilbud som er tilpasset brukerne og deres behov. Det slås samtidig fast at de ansatte er kommunens viktigste ressurs, og en god personalpolitikk er viktig for å få utnyttet denne ressursen optimalt. Personalpolitiske retningslinjer må brukes aktivt i samtlige enheter. I en tid med stram økonomi, krever hovedmålsettingen om at tjenestetilbudene skal opprettholdes i størst mulig grad, at effektivisering, rasjonalisering og interkommunalt samarbeid er helt nødvendig. Felles opplæringstiltak i Hallingdals-kommunene er brukt i utstrakt grad.

Kommuneplanen har satt som mål at beredskap og sikkerhet skal være et viktig moment i all samfunnsplanlegging.

Servicetorgetts funksjoner er publikumshåndtering og tjenesteyting som kontinuerlige fokusområder, og samarbeidsrelasjonene med resultatenheter er viktige.

Arbeidsmiljøforbedringstiltak må foregå kontinuerlig.

4.2 OPPVEKST OG KULTUR

BESKRIVELSE AV DAGENS VIRKSOMHET

Tjeneste- og fagområdene for oppvekst og kultur er:

- Oppgaver knyttet til lov- og regelverk for kommunen som barnehage- og skoleeier.
- Utvikling og drift av barnehager.
- Utvikling og drift av grunnskole inkl. SFO, kulturskole og svømmehall.
- Utvikling og drift av kulturområdet, herunder generell kulturadministrasjon, tilskuddsordninger, kontakt med lag og foreninger, kino, kulturhus, ungdomsklubb, bibliotek, barn og unges kommunestyre, den kulturelle skolesekken m.m.
- Forebyggende tverrfaglig arbeid og koordinering knyttet til oppvekstvilkår for barn og unge.

I tillegg er det en del interkommunale tjenester som budsjettmessig hører hjemme innenfor dette området, som PPT og OT for nedre Hallingdal IKS og grunnskoleundervisning for voksne ved Læringscenteret (Voksenopplæringen Gol).

UTFORDRINGER OG STRATEGI

Forebygging, tidlig innsats og videreutvikling av tjenester

Det er nå betydelig økt fokus på «laget rundt barnet», både i mediene, fra statlig, fylkeskommunalt og kommunalt nivå. Overordnet sett handler det om at det er billigere for samfunnet og bedre for den enkelte familie at det offentlige forebygger i stedet for å reparere skader som allerede har oppstått, så langt mulig. Bl.a. settes det med rette stadig større fokus på at barn og foresatte skal oppleve at offentlige tjenester skal klare koordinere sine tjenester og yte et helhetlig tilbud til disse brukergruppene. Fokuset dreier seg både om «normalfamilien» og dem som trenger litt ekstra. Det er også mer oppmerksomhet knyttet til hvordan kommunene jobber med at barn og familier opplever bedre overganger mellom barnehage og skole, fra skole til skole m.m.

Flere statlige reformer er derfor iverksatt de siste årene, blitt lovregulert og forventes fulgt opp av kommunene:

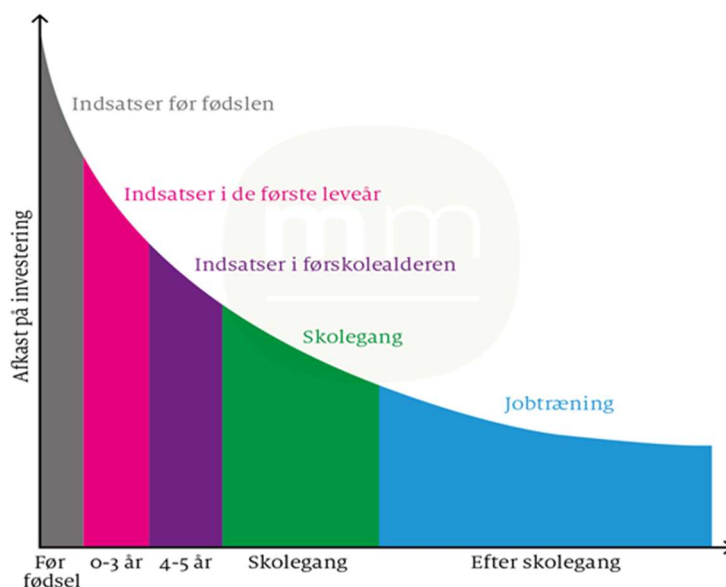
- Rammeplan for barnehagene med forskrift ([Rammeplan for barnehagen \(udir.no\)](#)): barnehagens verdigrunnlag, barnehageeiers ansvar og barnehagenes innhold mht. både lek og læring m.m. er tydeliggjort.
- Forskrift/rammeplan for SFO ([Rammeplan for SFO \(udir.no\)](#)): SFO sitt verdigrunnlag, innhold og inkludering m.m.
- Læreplanverk i skole ([Læreplanverket \(udir.no\)](#)): overordnet del med verdigrunnlag, prinsipper for læring, utvikling og dannelse og prinsipper for skolens praksis + læreplaner i de enkelte fag.
- Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis ([Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis | www.statped.no](#)): kommunene forventes å ta et større ansvar innen det spesialpedagogiske feltet og Statped sin rolle begrenses med full virkning fra 2025.
- Oppvekst-/barnevernsreformen ([Barnevernsreformen - en oppvekstreform | Bufdir](#)): Kommunene forventes å ta større ansvar på barnevernsområdet (og staten mindre), inkl. å styrke arbeidet med forebygging og tidlig innsats. I verk fra 2022. Krav om kommunal plan.
- Via statsbudsjettet: bl.a. gjentatte tilskudd for å styrke helsestasjonene og arbeid med psykisk helse for barn og unge i kommunene, samt innføring av redusert foreldrebetaling i barnehage og SFO for elever i 1. trinn.

Summen av dette innebærer at kommunen må ta et løft for forebygging og tidlig innsats de neste årene. Det gjøres mye bra allerede i de ulike tjenestene, men skal vi klare å få til en helhetlig, koordinert og langvarig innsats som monner slik at det faktisk munner ut i et redusert tjenestebehov på sikt, så må vi gjøre et løft for barn og familier i denne planperioden og videre utover. For å få dette til så må vi bl.a.:

- Øke bredden og dybden i den faglige kompetansen ute i tjenestene ved å bl.a. styrke det sosial- og spesialpedagogiske arbeidet i barnehager og skoler ved å videreutdanne og rekruttere flere ansatte med denne kompetansen.
- Sikre at den faglige kompetansen kommunen rår over kommer helt ut til det enkelte barn og den enkelte familie.
- Styrke den tverrfaglige innsatsen overfor familier som venter eller nettopp har fått barn.
- Lære av andre kommuner som har kommet lengre enn oss og som begynner å se resultater.
- Utarbeide en samlet strategi med plan og tiltak for forebyggende arbeid og tidlig innsats i kommune. Det krever bred involvering av ulike brukergrupper og alle nivå innad i kommunen.

Heckman-kurven peger på tidlige innsatser

Afkast på investeringer foretaget i mennesker fordelt på målgruppens alder

FIGUR 1 — Den såkaldte Heckman-kurve indikerer, at jo tidligere i livet samfundet lægger en social indsats, desto større er samfundets afkast.

KILDE — Heckmanequation.org

Endringer i barne-/elevtall og konsekvenser

Statlige forventninger og krav om tidlig innsats og forebygging må ses i sammenheng kapasitet og bemanning i barnehager og skoler. Barne-/elevtall påvirkes mye av samfunnsmessige forhold og inn-/utflytting. Pr. oktober 2022 har vi 150 barn i alder 0-5 år, med mellom 20-29 barn pr årskull, og 307 elever i grunnskolen. Det er 3 barn mer i barnehage og 5 elever mer enn i fjor, på grunn av tilflytting i løpet av sommeren, og det er positivt. Tallene inkluderer også bosatte flyktninger. Gjennomsnittlig antall fødte pr år siste 16 år har vært i underkant av 27 barn. Siste to år vil det være født henholdsvis 30 og 28 barn i Nesbyen. I tillegg skjer det som regel en netto tilflytting av barn pr kull fra kullet starter i barnehage og til de går ut av skolen.

Barnehagestrukturen ble utredet i 2020, med anbefaling om å vurdere nedlegging av en 2-avdelings barnehage med virkning tidligst fra høsten 2022. En avdeling i Elvefaret barnehage ble lagt ned i 2021, samtidig som en avdeling i Nesbyen barnehage ble utvidet med 6 plasser. Dette ble videreført i 2022. Fra august 2022 har kommunestyret vedtatt at vi skal gi plass innen 2 måneder til alle som søker, så i praksis

har kommunen nå løpende opptak. Barnehagene er fulle i høst, 9 barn er i tillegg på venteliste fra nyttår, og flere barn enn i fjor er under 3 år (dermed behov for flere plasser og ansatte). Følgelig er det også behov for at den andre avdelingen i Elvefaret åpnes igjen og bemannes.

På grunn av stort vedlikeholdsetterslep og behovet for kommunale innsparinger på drift (barnehage og teknisk), så bør det vurderes å bygge en ny barnehage på østsiden (jf. erfaringer med Nesbyen barnehage). Nye boliger vil i stor grad bli bygget på den siden pga. ras- og flomfare, så en slik plassering bør prioriteres. Forstudie ligger som ønsket tiltak i investeringsbudsjettet.

Skolestrukturen ble utredet av WSP Norge AS i 2019, hvor konklusjonen var å iverksette et tettere samarbeid og vurdere eventuell sammenslåing av skolene i et 5-10-års perspektiv. Det kom også fram at vi allerede bruker få ressurser på skoleledelse, uten innsparingspotensiale ved en evt. sammenslåing. Kommunestyret vedtok derfor i september 2019 at skolene ikke skulle slås sammen, men samarbeide tettere. På bakgrunn av denne utredningen og vedtak om tettere samarbeid mellom skolene, så er plan for samarbeid utarbeidet og iverksatt. Koronapandemien i ca. 2 år har medført en merbelastning for barn og unge og et etterslep på mange oppgaver i barnehage og skole, men vi jobber med å hente oss inn igjen.

Å redusere utflyttingen ved å skape bli-lyst og å tiltrekke seg flere innbyggere er veldig viktig for å ha ei livskraftig bygd framover. Så arbeid med inkludering, å styrke lavinntektsfamilier og å opprettholde et godt oppvekstmiljø og kulturtilbud må prioriteres også de neste årene. Ved befolkningsnedgang vil økonomien bli enda mer presset og ikke-lovpålagte velferdstilbud blir enda mer krevende å opprettholde, f.eks. kino, så det er viktig at den positive befolkningsutviklingen fortsetter.

4.3 HELSE OG OMSORG

BESKRIVELSE AV DAGENS VIRKSOMHET

Helse og omsorg yter tjenester innenfor:

- Rus og psykiatri, erfaringskonsulent, "inn på tunet"-tiltak
- Institusjonstjenester, institusjonskjøkken, trygghetsplasser og overgangsboliger
- Hjemmetjenester
- Tjenester til personer med demens
- Tjenester til utviklingshemmede
- Dagsentertjenester
- Lege- og legevaktstjenester, lab-tjenester, helsesykepleier/skolehelsetjenester, jordmortjenester, fysioterapi og ergoterapitjenester, korttidslager for hjelpemidler
- Kommunal og privat avlastning, alkohol og serveringsbevillinger, støttekontakt, omsorgslønn, BPA, nattpatruljer, særtiltak, krisesenter
- Transporttjeneste, matombringing, velferdsteknologi, koordinerende enhet, tjenestetildelingskontor, fagutvikling og merkanthile funksjoner og ulike interkommunale tjenester og samarbeid.

Helse- og omsorgstjenestene har sin styrke i de grunnleggende oppgavene innenfor behandling og pleie. For å kunne møte morgendagens omsorg må vi sikre nødvendig fleksibilitet og omstillingsevne når vi planlegger, og tenke at utfordringer også gir muligheter. Forskning i omsorg viser veksten i nye, yngre brukergrupper, flere eldre med hjelpebehov, vanskeligheter å rekruttere helsepersonell, manglende samhandling, mangel på aktivitet og ivaretagelse av psykososiale behov.

I Nesbyen kommune stemmer dette bildet samt at vi får flere og flere yngre brukere med store omfattende hjelpebehov. Endringer i tjenesten i Nesbyen viser viktigheten av å kunne tilby god kompetanse, og at det må arbeides kontinuerlig for å tilby faglig spennende og utfordrende oppgaver, godt arbeidsmiljø og tilgang på videreutdanning/kurs for å beholde ansatte. For å sikre fremtiden en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste av god kvalitet kreves endret og høyere kompetanse, ny metodikk og nye faglige tilnærminger. Det er et økt fokus på rehabilitering, tidlig innsats, aktivisering, nettverksarbeid, målrettet miljøarbeid/behandling, lindrende behandling og omsorg ved livets slutt, veiledning/pårørende samarbeid og av frivillige og innføring av velferdsteknologi.

Helse- og omsorgstjenesten har store utfordringer med rekruttering av helsepersonell. Dette gjør det vanskelig å opprettholde forsvarlig drift og dermed ivareta kommunen plikter innen helse- og omsorgstjenestelovene. Vi har utlysninger ute eksternt kontinuerlig og ser at vi får søkere på dagstillinger, men ingen, eller svært få søkere til turnusarbeid.

Slik situasjonen er i helse- og omsorgstjenesten har vi store utfordringer med å følge oppsatte mål for tjenesten, ivareta interkommunale nettverk og møter, gi ansatte mulighet for kompetanseheving, og derigjennom klare å opprettholde et godt opparbeidet læringsmiljø med tilbud om spennende oppgaver.

For å klare opprettholdelse av en forsvarlig drift, og for å ivareta kommunens ansvar og plikter etter helselovgivningens regler, samt ivareta pasientsikkerheten, har helse og omsorg måttet leie inn sykepleiere via vikarbyrå. Dette er svært kostbart og gir våre brukere og pasienter en lavere sikkerhet for tett oppfølging og kontinuitet i helse- og omsorgstjenesten.

Kommunen står overfor utfordringer både når det gjelder endringer i alderssammensetning i befolkningen og nye yngre brukergrupper med andre/nye behov for helse- og omsorgstjenester.

Det vi vet utfra de demografiske endringene samfunnet eller Nesbyen er midt inni, er at antall eldre vil stige med 30 % frem mot 2030. Det vil si fortsatt en økning av eldre i løpet av de neste 7 årene. Prognoser fra SSB viser en nedgang i befolkningstallene på landsbasis, men en markant økning i forholdet mellom antall eldre og befolkningen i yrkesaktiv alder. Det vil si at som følge av høyere levealder vil det i 2060 stå 2 personer i yrkesaktiv alder (22-66 år) bak hver person i pensjonsalder (67 år og eldre), mot 4 yrkesaktive per eldre i dag, («Norges best styrte kommuner- kommuneindeksen 2022»)

UTFORDRINGER OG FORSLAG TIL TILTAK

Helse og omsorg sine mål for perioden:

Hovedmål:

1. **Utarbeide tiltak for å rekruttere og beholde helsepersonell**
2. **Nærledelse**
3. **Pilot for utprøving av sykepleierpool**

Tiltak:

1. Videreføre sykepleierpool der sykepleiere arbeider x antall kveldsvakter per uke og langvakter hver 6. helg.
2. Stimulere ønsket om å arbeide turnus ved å tilby økt time tillegg utover det sentrale tillegget for kveld, natt, lørdag og søndag og høytid.
3. Tilby sykepleierstudenter og helsefagarbeider elever betalt hjemreise for å komme hjem å jobbe helgevakter.
4. Tilby utdanning/videreutdanning – kompetanseheving gjennom søkt tilskudd "kommunal kompetanse- og innovasjonstilskudd"

Helse og omsorg tror tiltakene vil være med på å fremme ønske om å arbeide turnus og at vi får rekruttert og beholdt arbeidskraft. Tiltakene er rettferdig, målrettede og stimulerende. Dette har en kostnad, men slik vi drifter i dag med vikarbyrå hvor en sykepleier koster mellom kr. 70 000 til 100 000 per uke mener vi at det vil være mye dyrere for kommunen.

Helse- og omsorgstjenesten i Nesbyen har nå hatt 2,5 år med svært store utfordringer på mange områder. Det som er det største utfordringen nå er alle oppsigelse av ansatte i turnusarbeid. Vi mangler per nå 20 sykepleiere og flere helsefagarbeidere. De «flykter» fra turnusarbeid og over til stillinger med dagtid.

Vi har stengt 4 rom på korttidsavdelingen og sykefraværet har i tillegg vært høyt, men vi ser nå at det er på vei ned. Men likevel mangler vi mange «hoder» for at dette skal fungere. Det at vi nå har fått innvilget forslaget vårt av Rådmannen om økt timetillegg for turnusarbeider er dette sjansen vi har for å styrke helse og omsorgstjenesten slik den var før pandemien. Det vil ikke være mange andre tiltak for helse og omsorgssektoren i 2023 da det å bruke tid på rekruttering og tiltak for å beholde de ansatte vi har vil være hovedfokus.

4.4 TEKNISK ENHET

BESKRIVELSE AV DAGENS VIRKSOMHET

Teknisk enhet har lagt opp til et budsjett der både investering og drift gjenspeiler de faktiske behovene kommunen har for tjenestene. Det er økte kostander på drift knyttet til økte leasingkostnader, omfattende vedlikehold på kommunale veier og bygg. Teknisk vil prioritere å fortsette å selge eiendomsmasse og utrede videre sammen med de andre sektorene det totale eiendomsbehovet kommunen har. Investeringsbudsjettet tar for seg primæroppgavene til kommunen, og er en konsekvens av tilrettelegging for tilbud fremover i tid. Helse har prekære behov for å sikre rekruttering og ta vare på sine ansatte og kjøkken, vaskeri og garderobefasiliteter er med å bidra i riktig regning. For oppvekst og kultur er midler til avklaring av fremtidig behov innen barnehage og sikring av godt læringsmiljø gjennom mer tidsriktige bygg, fokus for 2023.

Nytt renseanlegg med tilhørende anleggsprosjekter tar mye ressurser for teknisk avdeling og man vil i 2023 ikke igangsette andre saneringsprosjekter og saneringsplanen for vann og avløp vil måtte ha noe mindre fremdrift i 2023 en først antatt. Vann og avløp på Moan vil være et godt biprodukt av renseanlegget og sikre næringsareal, boligområder og eksisterende bebyggelse vann og avløp i 2023-2024.

OMORGANISERING OG BEMANNING:

Kommunen hatt relativt stor utskifting på teknisk enhet. Det er forsøkt å rekruttere etter de som har sluttet, dette har vært krevende og en lang prosess. Kommunen har imidlertid vært heldige og gjort ansettelser både med erfaring og god utdanning. Disse er under opplæring og man regner med at ila. 2023 så har de fleste funnet seg til rette både faglig og arbeidsmiljømessig. Det er ikke planlagt noen større omorganisering for enheten i 2023.

ØKONOMI:

Gjennom året har det vært stort fokus på kostandskontroll og oppfølging av budsjett. Man ser imidlertid at det er krevende å holde budsjett innenfor enkelte av selvkostområdet når bemanningen er liten, eller kostnadene øker som følge av innleie av arbeidskraft (konsulenter). For selvskostområdene kan det i 2023 bli krevende å få dekket kostandene som følge av at man antar at antall saker som kommer til behandling blir vesentlig færre enn 2022. Man vil innen utgangen av første tertial se om antagelsene stemmer. Det er også grunnlag for å se på totalbudsjett på nytt og gjennomføre grep for å få kostnadene på driften ned. Dette gjelder i hovedsak ett virkemiddel, «privatisering av kommunale veier». Dette ville gitt en mer rasjonell drift og lavere kostander på driftsbudsjettet for teknisk.

FRAMTIDSUTSIKTER/FOKUSOMRÅDER:

Teknisk har som hensikt å avslutte pågående investeringsprosjekter og fullføre prosjekter innenfor økonomiplan. Det er god kapasitet til å gjennomføre nye investeringer i 2023 dersom midlene blir bevilget. Det er videre viktig at rasjonell bygningsmasse blir prioritert som virkemiddel for å få til mer lønnsom drift av eiendommene til kommunen fremover. Prioritering av reguleringsplaner for skole/sentrum og Elverhøy er sentrale virkemidler for å skape forutsigbarhet fremover. Planstrategien med rullering av kommunedelplan Nesfjellet er videre viktig for å ta grep om arealforvaltningen i Nesfjellet. Det er planlagt at dette arbeidet skal komme godt i gang i 2023.

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2023-2026

Oversikt over ramme til Teknisk enhet med delt ut VAR området kommer i tabellen under:

Nesbyen kommune	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Kommunalsjef teknisk drift (uten VAR)						
Driftsinntekter	-21 838 470	-22 437 374	-23 243 665	-23 243 665	-23 106 165	-23 106 165
Driftsutgifter	39 599 449	39 661 508	47 074 672	47 074 672	46 387 172	46 387 172
Netto	17 760 979	17 224 134	23 831 007	23 831 007	23 281 007	23 281 007
Kommunalsjef teknisk drift (VAR området)						
Driftsinntekter	-27 353 726	-24 906 900	-32 980 685	-48 713 000	-53 814 000	-56 350 000
Driftsutgifter	21 276 612	25 104 114	24 242 588	24 605 483	26 285 483	26 017 483
Netto	-6 077 114	197 214	-8 738 097	-24 107 517	-27 528 517	-30 332 517

5. OBLIGATORISKE HOVEDOVERSIKTER

BEVILGNINGSOVERSIKT – DRIFT A

Nesbyen kommune	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Rammetilskudd	-121 556 429	-116 640 000	-119 248 000	-119 248 000	-119 248 000	-119 248 000
Inntekts- og formuesskatt	-121 501 270	-110 307 974	-124 017 000	-124 017 000	-124 017 000	-124 017 000
Eiendomsskatt	-43 104 923	-43 500 000	-44 500 000	-45 000 000	-45 500 000	-46 000 000
Andre generelle driftsinntekter	-8 372 385	-4 757 875	-6 168 000	-6 168 000	-6 168 000	-6 168 000
SUM GENERELLE DRIFTSINTEKTER	-294 535 007	-275 205 849	-293 933 000	-294 433 000	-294 933 000	-295 433 000
Sum bevilgninger drift, netto	262 557 062	260 540 564	266 678 919	252 641 836	245 795 547	241 296 281
Avskrivninger	17 498 555	17 498 555	18 998 993	18 998 993	18 998 993	18 998 993
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	280 055 617	278 039 119	285 677 912	271 640 829	264 794 540	260 295 274
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-14 479 390	2 833 270	-8 255 088	-22 792 171	-30 138 460	-35 137 726
Renteinntekter	-848 201	-1 170 073	-2 370 073	-2 370 073	-2 370 073	-2 370 073
Utbytter	-407 064	-405 000	-1 175 000	-1 175 000	-1 175 000	-1 175 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	4 558 121	8 023 559	20 625 389	26 004 472	27 203 761	29 305 027
Avdrag på lån	12 738 410	12 968 900	14 900 000	17 330 000	23 500 000	26 000 000
NETTO FINANSUTGIFTER	16 041 266	19 417 386	31 980 316	39 789 399	47 158 688	51 759 954
Motpost avskrivninger	-17 498 555	-17 498 555	-18 998 993	-18 998 993	-18 998 993	-18 998 993
NETTO DRIFTSRESULTAT	-15 936 679	4 752 101	4 726 235	-2 001 765	-1 978 765	-2 376 765
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	878 351	856 517	870 000	870 000	870 000	870 000
Avsetninger til bundne driftsfond	6 586 055	3 587 939	3 225 000	3 225 000	3 225 000	3 225 000
Bruk av bundne driftsfond	-7 241 437	-9 358 000	-8 821 235	-2 093 235	-2 116 235	-1 718 235
Avsetninger til disposisjonsfond	11 557 143	161 443	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	4 156 617	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	15 936 729	-4 752 101	-4 726 235	2 001 765	1 978 765	2 376 765
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0	0

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2023-2026

BEVILGNINGSOVERSIKT – DRIFT B

Nesbyen kommune	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Nesbyen						
Driftsinntekter	-137 542 495	-133 195 575	-161 845 378	-171 488 438	-179 427 227	-183 658 493
Driftsutgifter	400 099 557	393 736 139	428 524 297	424 130 274	425 222 774	424 954 774
Netto	262 557 062	260 540 564	266 678 919	252 641 836	245 795 547	241 296 281
Rådmann						
Driftsinntekter	-21 224 564	-23 351 400	-45 797 639	-38 539 634	-41 514 923	-43 210 189
Driftsutgifter	47 825 064	79 586 297	52 458 174	52 358 174	52 458 174	52 458 174
Netto	26 600 500	56 234 897	6 660 535	13 818 540	10 943 251	9 247 985
Kommunalsjef oppvekst og kultur						
Driftsinntekter	-13 865 218	-11 111 250	-9 549 378	-9 549 378	-9 549 378	-9 549 378
Driftsutgifter	91 131 052	85 021 389	95 489 089	95 489 089	95 489 089	95 489 089
Netto	77 265 834	73 910 139	85 939 711	85 939 711	85 939 711	85 939 711
Kommunalsjef Helse og omsorg						
Driftsinntekter	-52 842 652	-51 388 651	-50 274 011	-51 442 761	-51 442 761	-51 442 761
Driftsutgifter	197 060 898	164 362 831	208 259 774	203 602 856	203 602 856	203 602 856
Netto	144 218 246	112 974 180	157 985 763	152 160 095	152 160 095	152 160 095
Kommunalsjef teknisk drift (inkl. VAR)						
Driftsinntekter	-49 560 333	-47 344 274	-56 224 350	-71 956 665	-76 920 165	-79 456 165
Driftsutgifter	60 876 061	64 765 622	71 317 260	71 680 155	72 672 655	72 404 655
Netto	11 315 728	17 421 348	15 092 910	-276 510	-4 247 510	-7 051 510

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2023-2026

ØKONOMISK OVERSIKT ETTER ART – DRIFT

Nesbyen kommune	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Rammetilskudd	-121 556 429	-116 640 000	-119 248 000	-119 248 000	-119 248 000	-119 248 000
Inntekts- og formuesskatt	-121 501 270	-110 307 974	-124 017 000	-124 017 000	-124 017 000	-124 017 000
Eiendomsskatt	-43 104 923	-43 500 000	-44 500 000	-45 000 000	-45 500 000	-46 000 000
Andre skatteinntekter	-2 857 432	-2 757 875	-2 758 000	-2 758 000	-2 758 000	-2 758 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-5 514 953	-2 000 000	-3 410 000	-3 410 000	-3 410 000	-3 410 000
Overføringer og tilskudd fra andre	-63 474 605	-58 111 769	-55 715 233	-56 883 983	-56 746 483	-56 746 483
Brukerbetalinger	-9 914 735	-8 579 329	-8 430 981	-8 430 981	-8 430 981	-8 430 981
Salgs- og leieinntekter	-64 153 155	-66 504 477	-97 699 164	-106 173 474	-114 249 763	-118 481 029
SUM DRIFTSINNTEKTER	-432 077 502	-408 401 424	-455 778 378	-465 921 438	-474 360 227	-479 091 493
Lønnsutgifter	219 840 632	213 090 955	235 173 570	227 542 570	227 826 570	228 044 570
Sosiale utgifter	47 276 146	53 248 570	57 354 940	54 799 272	54 799 272	54 799 272
Kjøp av varer og tjenester	111 662 041	107 426 135	113 590 864	118 216 864	119 162 864	118 676 864
Overføringer og tilskudd til andre	21 320 738	19 970 479	22 404 923	23 571 568	23 434 068	23 434 068
Avskrivninger	17 498 555	17 498 555	18 998 993	18 998 993	18 998 993	18 998 993
SUM DRIFTSUTGIFTER	417 598 112	411 234 694	447 523 290	443 129 267	444 221 767	443 953 767
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-14 479 390	2 833 270	-8 255 088	-22 792 171	-30 138 460	-35 137 726
Renteinntekter	-848 201	-1 170 073	-2 370 073	-2 370 073	-2 370 073	-2 370 073
Utbytter	-407 064	-405 000	-1 175 000	-1 175 000	-1 175 000	-1 175 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	4 558 121	8 023 559	20 625 389	26 004 472	27 203 761	29 305 027
Avdrag på lån	12 738 410	12 968 900	14 900 000	17 330 000	23 500 000	26 000 000
NETTO FINANSUTGIFTER	16 041 266	19 417 386	31 980 316	39 789 399	47 158 688	51 759 954
Motpost avskrivninger	-17 498 555	-17 498 555	-18 998 993	-18 998 993	-18 998 993	-18 998 993
NETTO DRIFTSRESULTAT	-15 936 679	4 752 101	4 726 235	-2 001 765	-1 978 765	-2 376 765

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2023-2026

Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	878 351	856 517	870 000	870 000	870 000	870 000
Avsetninger til bundne driftsfond	6 586 055	3 587 939	3 225 000	3 225 000	3 225 000	3 225 000
Bruk av bundne driftsfond	-7 241 437	-9 358 000	-8 821 235	-2 093 235	-2 116 235	-1 718 235
Avsetninger til disposisjonsfond	11 557 143	161 443	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	4 156 617	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	15 936 729	-4 752 101	-4 726 235	2 001 765	1 978 765	2 376 765
FREMFORT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0	0

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2023-2026

BEVILGNINGSOVERSIKT – INVESTERING A

Nesbyen kommune	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Investeringer i varige driftsmidler	51 517 192	78 295 000	207 250 000	147 550 000	107 030 000	162 300 000
Tilskudd til andres investeringer	389 688	-	-	4 600 000	600 000	-
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 765 456	856 517	870 000	870 000	870 000	870 000
Utlån av egne midler	3 782 000	-	-	-	-	-
Avdrag på lån	1 913 685	-	-	-	-	-
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	60 368 021	79 151 517	208 120 000	153 020 000	108 500 000	163 170 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-5 687 443	- 1 899 000	-5 650 000	- 15 490 000	- 13 000 000	- 32 460 000
Tilskudd fra andre	-4 475 725	-	-	-	-	-
Salg av varige driftsmidler	-2 695 164	- 1 500 000	-	-	-	-
Salg av finansielle anleggsmidler	-	-	-	-	-	-
Utdeling fra selskaper	-	-	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-2 327 354	-	-	-	-	-
Bruk av lån	- 45 197 974	- 74 896 000	- 201 600 000	- 136 660 000	- 94 630 000	- 129 840 000
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	- 60 383 660	- 78 295 000	- 207 250 000	- 152 150 000	- 107 630 000	- 162 300 000
Videreutlån	-	10 000 000	-	-	-	-
Bruk av lån til videreutlån	-	- 10 000 000	-	-	-	-
Avdrag på lån til videreutlån	-	1 800 000	2 320 000	-	-	-
Mottatte avdrag på videreutlån	-	- 1 800 000	-2 320 000	-	-	-
NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	-	-	-	-	-	-
Overføring fra drift	- 878 351	- 856 517	- 870 000	- 870 000	- 870 000	- 870 000
Avsetninger til bundne investeringsfond	2 562 465	-	-	-	-	-
Bruk av bundne investeringsfond	- 228 994	-	-	-	-	-
Avsetninger til ubundet investeringsfond	-	-	-	-	-	-
Bruk av ubundet investeringsfond	-1 439 481	-	-	-	-	-
Dekning av tidligere års udekket beløp	-	-	-	-	-	-
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	15 639	- 856 517	- 870 000	- 870 000	- 870 000	- 870 000
Fremført til inndekning i senere år udekket	-	-	-	-	-	-

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2023-2026

BEVILGNINGSOVERSIKT - INVESTERING B (PER PROSJEKT)

Tiltak	2023	2024	2025	2026	Total økonomiplan 2023-
Investeringer VAR					
Investeringsplan vann og avløp	18 000 000	10 500 000	34 030 000		62 530 000
Ny avløps/vann utbygging Nesmoen	12 000 000	-	-		12 000 000
Nytt Renseanlegg	145 000 000	45 000 000	-		190 000 000
Nytt vannverk Østenforskogen	-	9 500 000	-		9 500 000
Totalt på området:	175 000 000	65 000 000	34 030 000		274 030 000
Investeringer Helse og omsorg					
ENØK-tiltak Elverhøy		7 000 000			7 000 000
Legesenter/helsesenter - oppgradering kontorer		500 000			500 000
Ny heis Elverhøy bygg A	2 500 000	-	-		2 500 000
Ny heve/skyvedør til balkong bygg B	300 000	-	-		300 000
Oppgradering venterom/fellesareal (Legesenter)		500 000	-		500 000
Oppussing garderober (Helsestasjon/ Legesenter)	150 000	150 000	-		300 000
Ombygging av fysio til tannklinikk		3 500 000			3 500 000
Nytt vaskeri og kjøkken Elverhøy	15 000 000	18 500 000			33 500 000
Garderobe Hallandvegen			9 500 000		9 500 000
Boliger for vanskeligstilte mennesker	4 000 000				4 000 000
Bygg 1 Demensomsorg				50 000 000	50 000 000
Overnattingsmulighet for turnus helse			8 000 000		8 000 000
Totalt på området:	21 950 000	30 150 000	17 500 000	50 000 000	119 600 000
Investeringer Oppvekst og kultur					
Enøk skolene/svømmehall	-	6 000 000	-		6 000 000
Moderne språklab på ungdomsskolen	-	-	2 000 000		2 000 000
Nesbyen barneskole - lyddempende tiltak i møterom + enkel	400 000	200 000	-		600 000
Nye PCer til skole	750 000				750 000
Nytt skolekjøkken barneskole	-		-	2 300 000	2 300 000
Pedagogisk variasjon/nytt elevinteriør 2021	500 000	1 000 000	-		1 500 000
Toaletter barneskolen	300 000	-	-		300 000
Trafikksikring/Utbedring av skoleområdet inkl. ballbinge	3 000 000	-	-		3 000 000

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2023-2026

Utvendig maling/ slutføring av skolene	150 000	-	-		150 000
Utbygging idrettshallen til kommunale og fremtidige behov		15 000 000	3 500 000		18 500 000
Ny ungdomsklubb inkl. ombygging av Aula		25 000 000			25 000 000
Ny svømmehall med garderober				110 000 000	110 000 000
Ny barnehage (Utredning 2023) og anslag bygge kostander	300 000		50 000 000		50 300 000
Utskifting av lekeapparater pga. sikkerhet og behov for	400 000				400 000
Piano - Kulturskolen (utsifting)	150 000				150 000
Totalt på området:	5 950 000	47 200 000	55 500 000	112 300 000	220 950 000
Investeringer Teknisk (uten VAR)					
Gatebelysning (utsifting og oppgradering)	500 000	-	-		500 000
Fasader og yttervegger	-	1 100 000	-		1 100 000
Investeringsplan kommunale bygg	2 050 000		-		2 050 000
Investeringsplan vei	-	1 600 000	-		1 600 000
Kommunale bygg	1 800 000	-	-		1 800 000
Ny traktor til uteseksjon		2 500 000			2 500 000
Totalt på området:	4 350 000	5 200 000	-		9 550 000
Tilskudd til andres investeringer					
Plentraktor	-	600 000	-		600 000
Kirkegårdsgraver			600 000		600 000
Omgjøring kirke		1 000 000	-		1 000 000
Overrislingsanlegg kirke		3 000 000	-		3 000 000
Totalt på området:	-	4 600 000	600 000		5 200 000
Totalt uten VAR (Selvkost)	32 250 000	87 150 000	73 600 000	162 300 000	355 300 000
Totalt Nesbyen kommune:	207 250 000	152 150 000	107 630 000	162 300 000	629 330 000

INVESTERINGER I AKSJER OG ANDELER

Nesbyen	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Øk.plan Sum 2023-2026
KJØP AV AKSJER OG ANDELER	878 351	856 517	870 000	870 000	870 000	870 000	3 480 000
KLP	878 351	856 517	870 000	870 000	870 000	870 000	3 480 000

VEDLEGG

ØNSKEDE TILTAK FRA SEKTORENE

Rådmannen har ikke funnet rom for å innarbeide følgende tiltak i sitt budsjettframlegg.

STAB OG ADMINISTRASJON

#	Tiltak	Beskrivelse	År			
			2023	2024	2025	2026
1	Flytting av politiske møter til dagtid	Utarbeidet kostnad for flytting av politiske møter i alle utvalg til dagtid.	885 000	885 000	885 000	885 000

TEKNISK ENHET

1. Midler til klima og energiplan – 1 50 000 kr år 2023
2. Grøfterensk og oppgrusing av nedslitte kommunale grusveger. Nødvendig utskifting av defekte stikkrenner på kommunaleveger. Oppgradering av fe-rist Storeli – 650 000 kr år 2023
3. Kommunedelplan for Nesfjellet – 1 100 000 kr år 2023
4. Utrede privatisering av kommunale veier – innsparing på ca. 1,2 mill. kr
5. Reforhandle utbyggingsavtale til å gjelde både Nesfjellet og sentrum – økte inntekter på avløp
6. Reguleringsplan for Moan – 450 000 kr år 2023

OPPVEKST OG KULTUR

#	Driftstiltak 2023	Beskrivelse	År			
			2023	2024	2025	2026
1	Skole: fosterhjemsplasserte elever og merkostnader spes.ped.	Nesbyen har p.t. 5 elever plassert i andre kommuner, hvorav 4 har store vedtak om spes.ped. Dagens budsjett er på ca. 1,1 mill., utgift 2022 og framover blir på ca. 1,8 mill. I flg. barnevernet vil det også komme til nye elever med store behov i planperioden.	700 000	800 000	800 000	1 000 000
2	Skole: merkostnader til læremidler (lærebøker og lisenser)	Stortinget innførte nytt læreplanverk for grunnskolen (forskrift til opplæringsloven) i 2020 og 2021. Dette innebærer at skolene må kjøpe inn nye lærebøker og lisenser i de fleste undervisningsfagene til alle ansatte og elever. Skolene har ca. 330.000 til sammen i budsjettet til læreverk nå, men i planperioden vil behovet være ca. 700.000 pr år (deretter synker det noe). Skolene mottok 50.000 i statlige tilskudd til formålet i 2022 (75.000 i 2021), så netto behov er ca. 300.000 pr år i snitt i planperioden hvis statlige tilskudd opprettholdes.	350 000	300 000	250 000	250 000

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2023-2026

3	Kultur: barne-/ungdomsbibliotekar - 90% stilling (100%)	90% stilling er ikke finansiert (til sammen 100% stilling inkl. overført stilling fra ungdomsskolen). Denne stillingen vil sikre at nytt bibliotek i Embetsgarden er tilgjengelig både i skoletiden (krav i opplæringsloven) og at det kan være mer åpent på kveld/helg for hyttenesninger, innbyggere, turister og andre (f.eks. personer i tingrett/jordskifterett). Bibliotekarstillingen vil også bidra til å forebygge lese-/skrivevansker, skape leseglede og flere arrangementer for publikum.	650 000	650 000	650 000	650 000
4	Barnehage: inntak fra venteliste	Det står pr. d.d. 9 barn på venteliste for barnehageplass fra januar og februar. Alle barna er under tre år og utgjør til sammen en avdeling. Det er ingen ledig kapasitet i eksisterende barnehager og etter en samlet vurdering er det mest hensiktsmessig å ta i bruk den avdelingen som pr. d.d. ikke er bruk i Elvefaret barnehage, slik at det fra januar er to avdelinger i denne barnehagen. Etter det nye kommunestyrevedtaket har disse barna rett på barnehageplass. Det er derfor behov for tre stillinger resten av barnehageåret 2022/2023. Økende fødselstall og tilflytting kan gi ytterligere behov for plasser. Behovet i 2023/2024 kartlegges i f.m. hovedopptak i mars og evt. ytterligere behov for økt bemanning vil da fremmes i revidert budsjett 2023.	1 125 000	1 125 000	1 125 000	1 125 000
5	Barnehage: pedagogisk bruk av IKT	Rammeplan for barnehagen legger føringer for hva barn i barnehagen skal lære og på hvilken måte. Barnehagen skal bidra til at barna gjennom arbeid med fagområdet natur, miljø og teknologi får oppleve, utforske og eksperimentere med naturfenomen, utforske naturen og få kunnskap om dyr og dyreliv. IKT er en gjennomgående arbeidsmetode som skal supplere barnehagens arbeidsmåter og skal støtte opp om barns utvikling og læring. IKT skal bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn. Personalet skal være aktive sammen med barna. Midler vil bli brukt til digitalt mikroskop, inspeksjonskamera, viltkamera, PC, Ipad m.m.	60 000	25 000	25 000	25 000
6	Lag og organisasjoner	Øke tilskudd til lag/foreninger med kr 100.000 (tilbake til 2019-nivå), jf. vedtak i sak 7/2022 i OSK: Hovedutvalget ser med bekymring på budsjettreduksjonen og anmoder om at en ser på en justering her i forbindelse med neste års budsjett. Økt tilskudd til lag/foreninger utløser mer aktivitet/tilbud til befolkningen og gjør lag/foreninger bedre i stand til å vedlikeholde sine lokaler/bygninger.	100 000	100 000	100 000	100 000
7	Lag og organisasjoner: søknader vedr. nyanskaffelser/inventar og investering jf. Retningslinjer for tildeling av kulturmidler	Søknad fra Nesbyen skolekorps om støtte til vedlikehold/innkjøp instrumenter. Det søkes om kr.35.000. Søknad fra Nesbyen IL til kjøp av balanse- og motorikktstyr. Det søkes om kr 20.000	55 000			

KOSTRA- og effektivitetsanalyse 2021

(foreløpige tall per 15. mars 2022)

Nesbyen kommune

KOSTRA- og effektivitetsanalyse – Nesbyen kommune 2021

- Vi har utarbeidet en KOSTRA- og effektivitetsanalyse som skal illustrere hvordan kommunens ressursbruk på sentrale tjenesteområder harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser, dvs. vi tar hensyn til både beregnet utgiftsbehov og reelt inntektsnivå (målt som korrigerte frie inntekter).
- Våre beregninger viser at Nesbyen kommune, på de sentrale tjenesteområdene som inngår i inntektssystemet, hadde merutgifter i forhold til landsgjennomsnittet på 71,9 mill. kr i 2021. Da er det ikke hensyntatt verken for at kommunen hadde et høyere beregnet utgiftsbehov enn «gjennomsnittskommunen» (ca. 12 prosent i 2021), eller at kommunen hadde et inntektsnivå som lå ca. 8 prosent over landsgjennomsnittet (tilsvarende om lag 17,2 mill. kr).
- **Beregningene viser at Nesbyen kommune samlet sett hadde merutgifter på 28,2 mill. kr i forhold til kommunens «normerte og inntektsjusterte utgiftsnivå» i 2021.**

Oppsummering KOSTRA- og effektivitetsanalyse. Nesbyen kommune
2021. Kilde: KOSTRA/KMD, beregninger ved TF

Tjenesteområde	Mer-/mindreforbruk 2021 (mill. kr) sammenlignet med		
	Landsgjennomsnittet	«Normert nivå»	«Normert og inntektsjustert nivå»
Barnehage	-8,1	1,1	-1,7
Administrasjon	13,3	8,9	7,5
Landbruk	-0,3	-1,4	-1,5
Grunnskole	4,9	9,3	5,0
Pleie og omsorg	60,1	26,3	20,3
Kommunehelse	5,1	1,2	0,3
Barnevern	2,8	4,5	3,8
Sosialtjeneste	-5,8	-4,5	-5,5
Sum	71,9	45,4	28,2

Økonomiske rammebetingelser

- *Nesbyen er en middelinntektskommune*
 - I KOSTRA for 2021 er Nesbyen plassert i kommunegruppe 4, dvs. kommuner med 2.000 til 9.999 innbyggere, høye bundne kostnader og lave korrigerte inntekter.
 - Korrigerte frie inntekter (inkl. e-skatt, konsesjonskraftinnt., havbruk og DA) på 108 prosent av landsgjennomsnittet (2020).
 - Samlet beregnet utgiftsbehov i inntektssystemet på ca. 12 prosent over landsgjennomsnittet i 2021.

De økonomiske rammebetingelsene vil være styrende for det tjenestetilbudet som kommunen kan tilby innbyggerne.

Metode KOSTRA- og effektivitetsanalyse

- Til bruk i KOSTRA- og effektivitetsanalyser har vi utviklet en metode som skal illustrere hvordan kommunens ressursbruk på sentrale tjenesteområder harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser (dvs. hensyntatt både beregnet utgiftsbehov og reelt inntektsnivå)
 - Vi vil imidlertid presisere at et slikt beregnet utgiftsnivå generelt ikke må oppfattes som en slags fasit på et "riktig" nivå. Beregningene er mer en illustrasjon på hvordan kommunen faktisk har tilpasset seg et forbruksnivå på de aktuelle tjenesteområdene i sum - sammenlignet med hva utgiftsbehovet (ifølge kriteriene i inntektssystemet) og de reelle, frie inntektene ideelt sett skulle tilsi. Dessuten skal det nevnes at frie inntekter ikke omfatter for eksempel utbytteinntekter og annen finansavkastning, og at kriteriene i inntektssystemet ikke inkluderer alle tjenesteområder.
- Vi har i analysene basert oss på foreløpige/ureviderte KOSTRA-data for 2021 og tall for tidligere årganger. For øvrig forutsettes det at kommunen fører regnskapet i henhold til KOSTRA-veilederen. For å få et mest mulig fullstendig bilde av kommunens økonomiske nøkkeltall er det tatt utgangspunkt i KOSTRA-tall for kommunen som konsern.

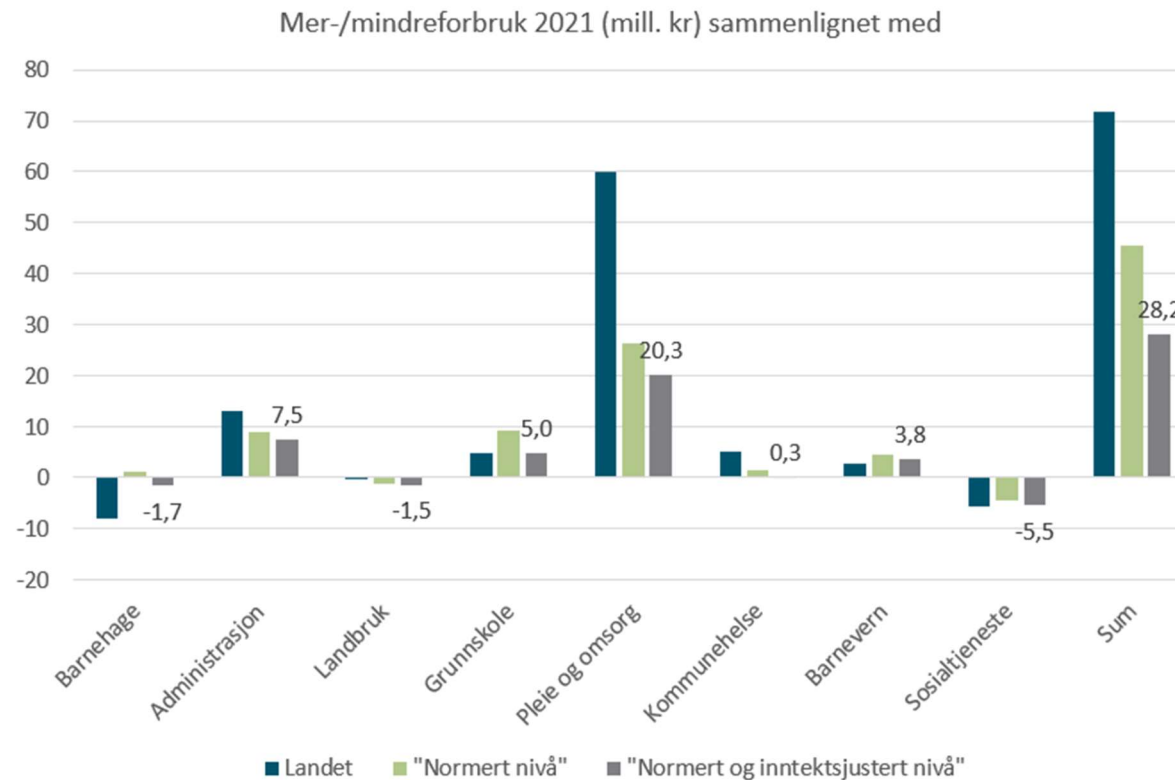
KOSTRA- og effektivitetsanalyse, Nesbyen kommune 2021

KOSTRA- og effektivitetsanalyse Nesbyen kommune 2021. Kilde: KOSTRA/KMD, beregninger ved TF

	Beregnet utgifts- behov 2021	Netto driftsutgifter 2021			Mer-/mindreforbruk sammenlignet med		
		Nesbyen kommune	Lands- gjennomsnitt	Nesbyen "normert nivå"	Lands- gjennom- snittet	"Normert nivå"	«Normert og inntektsjust. nivå»
		kr pr innb	kr pr innb	kr pr innb	Mill. kr	Mill. kr	Mill. kr
Barnehage	0,7102	7 207	9 694	6 885	-8,1	1,1	-1,7
Administrasjon	1,2559	9 201	5 151	6 469	13,3	8,9	7,5
Landbruk	3,8559	14	118	454	-0,3	-1,4	-1,5
Grunnskole	0,9100	16 616	15 125	13 764	4,9	9,3	5,0
Pleie og omsorg	1,4763	40 013	21 655	31 969	60,1	26,3	20,3
Kommunehelse	1,2639	6 057	4 493	5 679	5,1	1,2	0,3
Barnevern	0,7620	3 060	2 212	1 686	2,8	4,5	3,8
Sosialtjeneste	0,8586	974	2 740	2 353	-5,8	-4,5	-5,5
Sum	1,1228				71,9	45,4	28,2

Våre beregninger viser at Nesbyen kommune, på de sentrale tjenesteområdene som inngår i inntektssystemet, hadde merutgifter i forhold til landsgjennomsnittet på 71,9 mill. kr i 2021. I forhold til kommunens «normerte utgiftsbehov» er det beregnet merutgifter på 45,4 mill. kr. Dette er hensyntatt kriteriene og vektene i inntektssystemet. Etter justering for et nivå på korrigerte frie inntekter på 108 prosent av landsgjennomsnittet (tilsvarende om lag 17,2 mill. kr), har vi beregnet et samlet *merforbruk* på 28,2 mill. kr (=45,4-17,2).

Illustrasjon KOSTRA- og effektivitetsanalyse, Nesbyen kommune 2021

KOSTRA- og effektivitetsanalyse. Nesbyen kommune 2021. Mill. kr. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

Mer-/mindreforbruk fordelt på aktuelle KOSTRA-funksjoner. Mill kr. Nesbyen kommune 2021

	Mer-/mindreforbruk 2021 (mill. kr) sammenlignet med		
	Landsgjennomsnittet	"Normert nivå"	"Normert og inntektsjustert nivå"
Barnehage (F201, 211, 221)	-8,1	1,1	-1,7
201 Barnehage	-7,4	0,4	-1,9
211 Styrket tilbud til førskolebarn	-1,0	-0,2	-0,4
221 Barnehagelokaler og skyss	0,2	0,8	0,6
Administrasjon og styring (F100, 110, 120, 121, 130)	13,3	8,9	7,5
100 Politisk styring	1,9	1,6	1,5
110 Kontroll og revisjon	0,4	0,3	0,2
120 Administrasjon	5,3	2,0	1,2
121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	1,5	1,2	1,1
130 Administrasjonslokaler	4,2	3,8	3,5
Landbruk (F329)	-0,3	-1,4	-1,5
329 Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling	-0,3	-1,4	-1,5
Grunnskole (F202, 215, 222, 223)	4,9	9,3	5,0
202 Grunnskole	7,5	11,0	7,3
215 Skolefritidstilbud	-0,5	-0,4	-0,5
222 Skolelokaler	-2,0	-1,2	-1,7
223 Skoleskyss	-0,1	0,0	-0,1
Pleie og omsorg (F234, 253, 254, 261)	60,1	26,3	20,3
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	-1,2	-2,9	-3,0
253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon	-0,7	-13,0	-14,2
254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende	60,8	42,8	38,2
261 Institusjonslokaler	1,2	-0,5	-0,8
Kommunehelse (F232, 233, 241)	5,1	1,2	0,3
232 Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	2,1	1,4	1,1
233 Annet forebyggende helsearbeid	-1,6	-2,4	-2,4
241 Diagnose, behandling, habilitering og rehabilitering	4,6	2,3	1,6
Barnevern (F244, 251, 252)	2,8	4,5	3,8
244 Barneverntjeneste	0,7	1,3	1,0
251 Barneverntiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet	-0,1	0,1	0,0
252 Barneverntiltak når barnet er plassert av barnevernet	2,2	3,1	2,7
Sosialtjeneste (F242, 243, 281)	-5,8	-4,5	-5,5
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	-1,5	-1,1	-1,6
243 Tilbud til personer med rusproblemer	-1,6	-1,4	-1,4
281 Ytelse til livsopphold	-2,6	-2,1	-2,4

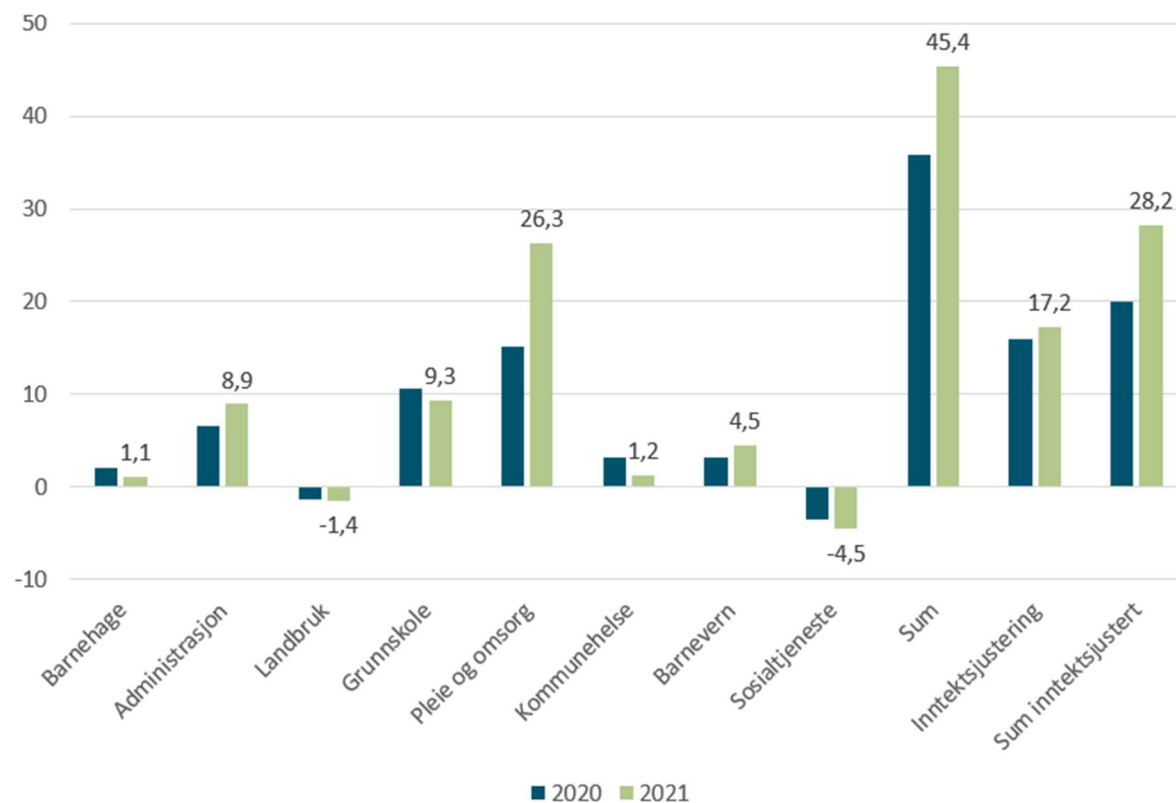
Vedlegg

Dokumentasjon av utviklingen i utgiftsutjevn. tilskudd/trekk 2020-2022 – fordelt på delkostnadsområder

Utgiftsutjevningen 2020-2022 – fordelt på delkostnadsområder. Nesbyen kommune. Kilde: KMD/beregninger ved TF

Delkostnadsområder	Utslag fra delkostnadsnøkler			Tillegg/trekk (omfordeling) for kommunen i 1000 kr		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Barnehage	0,6947	0,7102	0,6878	-8 916	-8 482	-9 524
Administrasjon	1,2516	1,2559	1,2552	3 742	3 819	3 966
Landbruk	3,7243	3,8559	3,9951	1 060	1 099	1 199
Grunnskole	0,9007	0,9100	0,8577	-4 560	-4 189	-6 957
Pleie og omsorg	1,4448	1,4763	1,4408	28 205	30 887	29 732
Kommunehelse	1,2514	1,2639	1,2625	2 404	2 609	2 801
Barnevern	0,7603	0,7620	0,7635	-1 873	-1 772	-2 064
Sosialtjeneste	0,8681	0,8586	0,8858	-1 386	-1 456	-1 234
Kostnadsindeks	1,1029	1,1228	1,0927	18 698	22 546	17 895
<i>Nto.virkn. statl/<u>priv.</u> skoler</i>				1 676	1 870	1 861
Sum utgiftsutjevn m.m.				20 373	24 416	19 755

KOSTRA- og effektivitetsanalyse, Nesbyen kommune 2020-2021

KOSTRA- og effektivitetsanalyse Nesbyen kommune, 2020 og 2021. Mill. kr. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

KOSTRA- og effektivitetsanalyse, Nesbyen kommune 2020-2021

Mer-
/mindreforbruk ift.
«normert nivå»
Nesbyen
kommune. 2020-
2021. Mill. kr.
Kilde:
KOSTRA/KMD/
beregninger ved TF

	Mer-/mindreforbruk sammenlignet med «normert nivå» (mill. kr)		
	2020	2021	Endring
Barnehage	2,0	1,1	-0,9
Administrasjon	6,5	8,9	2,4
Landbruk	-1,3	-1,4	-0,1
Grunnskole	10,7	9,3	-1,4
Pleie og omsorg	15,2	26,3	11,2
Kommunehelse	3,2	1,2	-1,9
Barnevern	3,2	4,5	1,3
Sosialtjeneste	-3,6	-4,5	-0,9
Sum	35,8	45,4	9,6
Inntektsjustering	15,9	17,2	1,3
Sum inntektsjustert	19,9	28,2	8,3

Netto driftsutgifter i kr per innb. 2020-2021. Kilde: KMD, beregninger ved TF

	Netto driftsutgifter 2020-2021 (kr per innb.)					
	Nesbyen			Landet		
	2020	2021	Endring	2020	2021	Endring
Barnehage	6 987	7 207	3,1 %	9 173	9 694	5,7 %
Administrasjon	7 990	9 201	15,2 %	4 790	5 151	7,5 %
Landbruk	0	14	-	108	118	8,9 %
Grunnskole	16 005	16 616	3,8 %	14 130	15 125	7,0 %
Pleie og omsorg	33 199	40 013	20,5 %	19 762	21 655	9,6 %
Kommunehelse	5 319	6 057	13,9 %	3 469	4 493	29,5 %
Barnevern	2 611	3 060	17,2 %	2 155	2 212	2,7 %
Sosialtjeneste	1 182	974	-17,6 %	2 637	2 740	3,9 %

Kostnadsindeks 2020-2021. Nesbyen kommune. Kilde: KMD/TF

	Kostnadsindeks 2020-2021		
	2020	2021	Endring
Barnehage	0,6947	0,7102	1,5 %
Administrasjon	1,2516	1,2559	0,4 %
Landbruk	3,7243	3,8559	13,2 %
Grunnskole	0,9007	0,9100	0,9 %
Pleie og omsorg	1,4448	1,4763	3,2 %
Kommunehelse	1,2514	1,2639	1,3 %
Barnevern	0,7603	0,7620	0,2 %
Sosialtjeneste	0,8681	0,8586	-0,9 %
Totalt	1,1029	1,1228	2,0 %

Netto driftsutgifter 2020-2021 (kr per innb.)

Netto driftsutgifter på sentrale tjenesteområder fordelt på KOSTRA-funksjoner. Kr per innb. 2020-2021. Kilde: KMD/beregninger ved TF

	Nesbyen			Landet		
	2020	2021	Endring	2020	2021	Endring
Barnehage (F201, 211, 221)	6 987	7 207	3,1 %	9 173	9 694	5,7 %
201 Barnehage	5 772	5 958	3,2 %	7 853	8 219	4,7 %
211 Styrket tilbud til førskolebarn	551	522	-5,2 %	716	814	13,8 %
221 Barnehagelokaler og skyss	664	727	9,5 %	604	660	9,3 %
Administrasjon og styring (F100, 110, 120, 121, 130)	7 990	9 201	15,2 %	4 790	5 151	7,5 %
100 Politisk styring	931	995	6,9 %	352	400	13,6 %
110 Kontroll og revisjon	293	207	-29,4 %	96	99	3,4 %
120 Administrasjon	4 986	5 464	9,6 %	3 642	3 856	5,9 %
121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	687	824	20,0 %	292	358	22,5 %
130 Administrasjonslokaler	1 094	1 711	56,4 %	407	438	7,6 %
Landbruk (F329)	0	14	-	108	118	8,9 %
329 Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling	0	14	-	108	118	8,9 %
Grunnskole (F202, 215, 222, 223)	16 005	16 616	3,8 %	14 130	15 125	7,0 %
202 Grunnskole	13 693	14 081	2,8 %	11 091	11 792	6,3 %
215 Skolefritidstilbud	216	240	11,0 %	368	399	8,7 %
222 Skolelokaler	1 834	2 053	12,0 %	2 425	2 657	9,6 %
223 Skoleskyss	262	242	-7,7 %	247	276	11,9 %
Pleie og omsorg (F234, 253, 254, 261)	33 199	40 013	20,5 %	19 762	21 655	9,6 %
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	955	715	-25,1 %	1 010	1 093	8,2 %
253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon	7 707	7 685	-0,3 %	7 350	7 896	7,4 %
254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende	23 067	30 086	30,4 %	10 359	11 519	11,2 %
261 Institusjonslokaler	1 470	1 526	3,8 %	1 043	1 147	10,0 %
Kommunehelse (F232, 233, 241)	5 319	6 057	13,9 %	3 469	4 493	29,5 %
232 Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	1 340	1 500	12,0 %	749	859	14,7 %
233 Annet forebyggende helsearbeid	278	421	51,5 %	387	909	135,2 %
241 Diagnose, behandling, habilitering og rehabilitering	3 701	4 136	11,8 %	2 334	2 725	16,8 %
Barnevern (F244, 251, 252)	2 611	3 060	17,2 %	2 155	2 212	2,7 %
244 Barneverntjeneste	916	990	8,1 %	704	790	12,2 %
251 Barneverntiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet	220	248	12,9 %	277	287	3,6 %
252 Barneverntiltak når barnet er plassert av barnevernet	1 475	1 822	23,5 %	1 174	1 136	-3,3 %
Sosialtjeneste (F242, 243, 281)	1 182	974	-17,6 %	2 637	2 740	3,9 %
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	653	593	-9,1 %	978	1 066	9,0 %
243 Tilbud til personer med rusproblemer	0	0	-	453	501	10,8 %
281 Ytelse til livsopphold	529	380	-28,1 %	1 207	1 174	-2,8 %